

V. Makina Tasarım ve İmalat Teknolojileri Kongresi Konya'da yapıldı...

V. Makina Tasarım ve İmalat Teknolojileri Kongresi'nin açılışında konuşan MMO Başkanı Emin Koramaz, özgün ürün yaratabilmenin makina imalat sektörünün hedeflerinin başında yer alması gerektiğini, bunun için de sektörün teknoloji düzeyini yükselten bir aşamadan geçmek zorunda olduğunu savunarak, "Yüksek katma değerli ürün için stratejik bir hamle gereklidir. Hükümet sektöre yönelik mutlaka 'özel bir teşvik paketi'ni devreye sokmak zorundadır" dedi.

Makina Mühendisleri Odası adına Konya Şube'nin sekreteryasında, Makina Tasarım ve İmalat Teknolojileri Kongrelerinin beşincisi, 17-18 Ekim 2009 tarihlerinde, Konya Rixos Hotel Konferans Salonu'nda yapıldı. Kongre; makina tasarım ve imalat teknolojileri alanındaki ilerlemelerin izlenmesi, ülkemizde yaşanan sorunların ortaya konularak çözüm yollarının bulunması için tartışma ortamının yaratılması ve deneyimlerin paylaşılması amacıyla düzenlendi.

Kongrede, bilimsel ve teknolojik gelişmeler ulusal ve uluslararası boyutları ile ele alınarak, makina imalat sanayi sektöründe ülke gündemindeki gelişmeler ve etki boyutları işlendi, sorunlar tartışıldı. Yaklaşık 650 bilim adamı, Oda üyesi ve sanayicinin katılımı ile gerçekleştirilen etkinlikte, 10 oturumda 42 bildiri sunuldu. Sunulan bildirilerin yanı sıra dünyayı ve Türkiye'yi etkileyen küresel ekonomik krizin ülke sanayisine yansımalarının ele alındığı "Küresel Ekonomik Krizin Türkiye'ye Yansımaları" başlıklı bir açılış oturumu düzenlendi. Kongrede; "Maki-

na Tasarım ve İmalatında Değer Analizi", "Makina İmalat Sanayiinde Fason Üretimden Marka Üretimine Geçiş Sürecinde Teşvik ve Patent Çalışmaları" ile "Teknoparklarda İnovasyon ve AR-GE Teknolojileri Geliştirme Faaliyetlerine Yönelik Muafiyet ve Destekler" konularında eğitimler yapıldı. Kongre kapsamında ayrıca "Gelecek İçin Fasona Değil Teknolojiye" başlığı altında bir de panel gerçekleştirildi.

İki gün süren kongrenin açılış konuşmaları MMO Konya Şube Başkanı İsmail Özkarakaya ve MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz tarafından yapıldı.

"ÜLKE GÜNDEMİ ÜRETMEK OLMALI"

Kongrenin açılış konuşmasını yapan MMO Konya Şube Başkanı İsmail Özkarakaya, sanayinin gelişmesine öncülük eden makina imalat sektöründe tasarım ve teknolojik gelişmelerin çok önemli bir rol oynadığını ifade etti. Sanayicilerin yurt dışındaki rakipleriyle rekabet edebil-

meleri için bu gelişmelerin yakından takip edilmesinin ve uygulanmasının hayati öneme sahip olduğunu savunan Özkarakaya, dünyanın ve Türkiye'nin ekonomik kriz ile sarsıldığına dikkat çekerek, "Global ekonomik krizden etkilenen işletmelerimizin katma değer zincirinde aldıkları pay gittikçe azalmakta, kâr marjları düşmektedir. Birçok büyük işletmenin kapandığı, birçok işletmenin küçülme politikalarına yöneldiği, işçi çıkarmaların had safhada olduğu bu dönemde ülkemizin gündemi üretmek olmalıdır. Makina imalat sektörü imalat, inşaat, madencilik, ulaştırma alanlarına yönelik pek çok ürünün ve hizmetin gerçekleşmesini sağlayan makina aksamının yapımını sağlamaktadır. Üretim yöntemleri ve sektör ürünlerinin kullanım alanları, yüksek teknolojileri zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla kalifiye iş gücü ve mühendis istihdamı oranı yüksektir" diye konuştu.

Makina imalat sektörünün ayakta durma amacıyla yenilikçi düşüncelerin ve uygulamaların arayışı içinde olduğunu vurgulayan Özkarakaya, teknoloji geliştirmenin ve AR-GE faaliyetlerinin sektörün güçlü yanlarının dikkate alınarak kullanımının günümüzde daha da önem kazandığını savundu. Bu amaç doğrultusunda, bu dönem beşincisi düzenlenen Makina Tasarım ve İmalat Teknolojileri Kongresi'nde sanayicilerin sorunlarının çözülmesi için projeler üretileceğini ve Konya'da lokomotif sektör yapılanmasının temelini oluşturacak fikirlerin oturumlarında izleyicilere sunulacağını kaydetti. Özkarakaya, daha önce düzenlenen kongrelerde olduğu gibi bu etkinlikte de amacın makina tasarım ve imalat teknolojileri alanındaki ilerlemelerin izlenmesi ve deneyimlerin paylaşılması, makina imalat sektöründe ülkemizde yaşanan sorunların ortaya konularak çözüm yollarının oluşturulması için tartışma ortamının yaratılması olduğunu dile getirerek, "Makina Mühendisleri Odası bu amaçlara yönelik olarak bu konuda bilgi ve deneyim sahibi tüm üye, uzman ve bilim adamlarına ulaşmayı ve onların katkı ve katılımlarını sağlamayı hedeflemiştir" dedi.

"HÜKÜMET ÖZEL BİR TEŞVİK PAKETİNİ DEVREYE SOKMAK ZORUNDA"

Kongrede açılışında konuşan MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, Oda'nın uzmanlık alanlarıyla ilgili tüm dallarda olduğu gibi makina tasarımına ve imalat teknolojilerine yönelik on yıldır kongreler düzenlediğini,

sonuç bildirilerinin ve sunulan bildirilerin bant çözümlerinin kitaplaştırılarak kamuoyuna ve ilgili mercilere sunulduğunu, bunun dışında konu ile ilgili bir dizi kitap ve rapor yayımlandığını ifade etti.

"Sanayi Bir Dönüm Noktasının Eşiğinde"

Dünya çapındaki krizin ülkemize yansımalarıyla Türkiye ekonomisinin yapısal sorunlarının, makina imalat sanayisine de uzanan bir şekilde iç içe geçtiğini belirten Koramaz, "Kriz koşulları ile birlikte ele alındığında ülkemiz sanayisi, gerçekte tarihsel bir yapılanma ve dönüm noktasının eşiğindedir" dedi. Koramaz, sanayinin on yıllardır çeşitli evrelerden geçerek, iktidarlara, dünya ve ülke konjonktürüne, IMF, Dünya Bankası, Gümrük Birliği, Avrupa Birliği, Dünya Ticaret Örgütü tarafından belirlenen politikalara bağlı olarak önemli dalgalanma ve krizlerin içinden geçtiğini vurguladı. Özellikle 24 Ocak 1980 kararları ile başlayan süreçte sübvansiyonların büyük ölçüde kaldırıldığını, KİT yatırımlarının durdurulduğunu, büyük ölçekli sanayi kuruluşlarının özelleştirildiğini, sabit sermaye yatırımlarında gerileme yaşandığını, Gümrük Birliği hedefleri doğrultusunda tüm sektörlerde korumacılığın asgariye indirildiğini, Türkiye sanayisinin eşitsiz koşullarda küresel rekabete açıldığını kaydeden Koramaz, "Bu süreçte öz kaynaklardan çok ithal kaynaklar girdi olarak kullanılmış, küresel güçlerin dayattığı iş bölümü ile fason üretim ve taşeronlaşma egemen kılınmış, kaynak tahsisinin iç ve dış piyasalar yoluyla sağlandığı bir sanayi modeline geçilmiştir. Ülke ekonomisi cari açığını dış borçla kapatan, sıcak para akışına mahkûm, yüksek cari açık, yüksek dış borç ve süreklileşmiş işsizliğe dayalı kırılgan ve sürekli kriz tehdidi altında bir yapıya büründürülmüştür" diye konuştu.

İç Pazar Talebinin Yarıısı İthal Makinalarla Karşılıyor

Türkiye’de bilim, teknoloji ve sanayi politikalarındaki bu çarpıklığın ve yönelimin doğal olarak makina imalat sanayisine de birebir yansıdığı, sektörün dışa bağımlı bir hüviyete büründürüldüğünü vurgulayan Emin Koramaz, yerli üretimde yüzde 61 oranında ithal girdi kullanıldığını açıkladı. “Bu nedenle kriz öncesi son on yılda ihracat rakamları büyümesine karşın ihracatın artışı, ithalatı da artırmıştır” diyen Koramaz, bu sektörün diğer sektörlerden farkının her aşamada projelendirme, mühendislik ve AR-GE tasarımlarını gerektirmesi olduğuna dikkat çekti. Bu alanlara yeterli kamu desteklerinin verilmemesi nedeniyle ihracatın büyük oranda katma değeri düşük konvansiyonel genel makinalar ve aksamlarla sınırlı kaldığını bildiren Koramaz şöyle konuştu: “Yüksek katma değerli ürünler makina ihracatı içinde yüzde 11’i aşmamaktadır. Bazı makinalarda ise fason çalışma sürdürülmektedir. Özel amaçlı katma değeri yüksek makinalara yönelik 2007-2008’de yüzde 16 oranında artmış ise de iç pazar talebinin yüzde 52’si ithal makinalarla karşılanmaktadır.”

Makro Ekonomik Göstergeler Gerilemeyi Belgeliyor

Ülke ekonomisindeki bu yapısal sorunların dünya ölçeğindeki krizden en olumsuz etkilenen ülkelerin başında gelmemize neden olduğuna dikkat çeken Emin Koramaz, krizle birlikte birçok iş yerinin kapandığını, sadece bir yıl içinde bir buçuk milyon kişinin işsiz kaldığını söyledi. Makro ekonomik göstergelerin tüketim, yatırım, ihracat, ithalat, Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve net dış kaynak alanlarında bariz gerilemeler yaşandığını gösterdiğini işaret eden Koramaz, 2009 üçüncü çeyrek sonuçları tahminine göre ekonomide yüzde 9 oranında bir küçülmenin gerçekleşeceğini ve yıllık küçülmenin ise yüzde 6,5’i bulmasının öngörüldüğünü dile getirdi.

KOBİ’ler Sorunlarıyla Başbaşa Bırakıldı

Makina imalat sanayi toplam üretim hacminin Ağustos 2008 ile Ağustos 2009 arasında yüzde 35,1 düzeyinde azaldığına dikkat çeken Koramaz sektöre yönelik şu açıklamalarda bulundu: “Sektörün ihracatında 2009 yılının ilk yedi ayında yüzde 29,7 civarında bir düşüş yaşanmıştır. Makina İmalatçıları Birliği anketine göre, MİB üyelerinin yüzde 54,5’i eleman çıkarmış, yüzde 93,1’inin siparişle-

rinde azalma yaşanmış ve çoğu küçük ölçekli olan birçok firma kapanmış ya da faaliyetini durdurmuştur. Krizin başlamasından altı ay sonra yapılan yasal düzenlemeler yalnızca otomotiv ve madeni eşyada stokları eriterek günü kurtarmış, yetersiz teşvik uygulamalarına ilişkin Tebliğ ise çok geç yayımlanmıştır. Tebliğ makina imalat sektörüne özel bir yarar sağlamamış; üretici sanayiciye değil, ithalatçı stoklarının erimesine yardımcı olmuştur. Zira mevzuat, 50 milyon TL yatırım yapılması durumunda büyük ölçekli yatırım desteklerinden yararlanılmasına olanak tanımaktadır. Oysa sektördeki hâkim yapı KOBİ ölçeğidir. Bu firmalar günlük üretim, pazarlama ve finansman sorunlarıyla boğuşmaktadır. Yatırım ve işletme sermayesi için ucuz krediye ihtiyaçları vardır. Tüketimin daraldığı bir ortamda ‘küçülme’ ya da ‘yeni bir alanda üretim yapmak’ olanağından yoksundurlar. İhracatın düşmesi, bu firmaların ‘ayakta kalabilme’ veya ‘yeni pazarlara yönelme’ gibi bir ikileme mücadele etmesini getirmektedir. Dolayısıyla, krizden sağlıklı çıkmak ve yeni bir strateji ile olumlu bir yapılaşmaya gitmek giderek olanaksız hale gelmektedir.”

“Türkiye’nin Önünde Tek Seçenek Var”

Yatırım indirimi uygulamasına Avrupa Birliği’ne uyum gerekçesiyle son verildiğini bildiren Emin Koramaz, AR-GE ve inovasyonun yoğun olması gereken bu sektörde işletmelerin güncel sorunlarının altından kalkamadıklarını ve kendi geleceklerine yatırım yapmaktan yoksun kaldıklarını vurguladı. Planlı yatırımın, yerli üretimin teşvikinin, özgün üretimin ve yeni bir destek sisteminin gerektiğini savunan Koramaz, sorunların çözümüne yönelik şu önerileri dile getirdi: “Bizce çözüm yolu çok açıktır ve Türkiye’nin önünde gerçekte tek seçenek bulunmaktadır. Bunun için bu ülkeyi yönetenler her şeyden önce bütün bu olumsuz gidişin nedeni olan dışa bağımlı ve küresel sermaye güdümlü politikalarından vazgeçmelidir. IMF ve DB gibi uluslararası finans kuruluşlarının dayattıkları ‘yapısal uyum ve istikrar programları’ reddedilmelidir. Yatırımlar artırılmalı, özelleştirme uygulamalarıyla devletin küçültülmesi saplantısından vazgeçilmeli, ithalat politikaları gözden geçirilmeli, yerli yatırımcı özendirilmeli ve korunmalı, katma değeri yüksek ileri teknoloji isteyen alanlarda yapılacak yatırımlar desteklenmeli, devletin ekonomideki yönlendiriciliği artırılmalı, planlama yönelimi benimsenmelidir. Eksenine insanların mutluluk ve refahını, sosyal

devlet anlayışını oturtan, öz kaynak ve birikimlerimize, bilim ve teknoloji politikalarına dayalı bir sanayileşme ve kalkınma planı uygulamaya konulmalıdır. Böylesi bir plan eşliğinde üretim, yatırım, küçük ve orta boy işletmeler ile sosyal kesimlere dönük ivedi bir ekonomik, sosyal destek programı hayata geçirilmelidir.”

Teşvik Paketi Devreye Sokulmalı

İmalat sanayisinin krizi aşması için geçici önlemlerin, vergi muafiyetlerinin, teşvik uygulamalarının yeterli olmadığının altını çizen Koramaz, “Öncelikle sanayinin fason yapısının değiştirilmesi gerekmektedir” dedi. Yeniden yerli girdi oranını artıran, kredi mekanizmasını KOBİ'lere yönelik olarak yaygınlaştıran, istihdamı ön plana çıkaran ve bölgelere göre kapsamlı kalkınma planı geliştiren bir stratejinin yürürlüğe konulması gerektiğini vurgulayan Koramaz, sektöre teşvikler, krediler ve AR-GE teknoloji platformu desteklerini kapsayan yeni bir destek sisteminin getirilmesi ve sektörün dışarıdaki rekabet gücünün sürdürülmesi gerektiğini savundu. “Özgün ürün yaratabilmek sektörün hedeflerinin başında yer almalıdır” diyen Koramaz, sektörün teknoloji düzeyini yükselten bir aşamadan geçmek zorunda olduğunu kaydederek şöyle konuştu: “Yüksek katma değerli ürün için stratejik bir hamle gereklidir. Hükümet sektöre yönelik mutlaka ‘özel bir teşvik paketi’ni devreye sokmak zorundadır.”

Yeni Bir Fırsat Yaratılabilir

Önümüzdeki dönemde yatırım olanaklarının daha da daralacağı ve işletme sermayesi ihtiyacının büyüyeceği

uyarısında bulunan Emin Koramaz, kredinin iç finansmana yönelik olacağını, özellikle işletme ve ihracat prefinansman kredilerine talebin büyüyeceğini işaret etti. Eximbank kredilerinin bu açıdan büyük önem kazandığına dikkat çeken Koramaz, bu durumun acilen bir “düşük faizli kredi paketi” ile çözümlenmesi gerektiğini bildirdi. Mevcut durumda ithalatın daralmasıyla ara malların ithalatının da azaldığını, bu durumun belki yeni bir fırsatı da beraberinde getireceğini işaret eden Koramaz, “Makina sektörü ‘ara mal’ üretimi yapacak kuruluşları ve yan sanayi ile yeniden yapılanma başarısını gösterirse gelecekte ithal girdilerde dışa bağımlılık oranını yüzde 40-50'lere kadar indirebilir. Böylece hem katma değeri yüksek ürünler artabilecek hem de yeni istihdam alanları açılacaktır. Sektör AR-GE ve inovasyon çalışmalarını hızlandırmalı, daha çok proje üretebilmeli; AR-GE payı yüzde 1-1,2'ye yükseltebilecek şekilde desteklenmelidir. Sektörün özel makinalara yönelik AR-GE çalışmaları hızlandırılmalı, ihracat içinde yüksek katma değerli ürünlerin payı artırılmalıdır. Böylece kriz sürecinde yeniden planlama ve yapısal bir değişime girmek mümkün olabilecektir” diye konuştu. Sektörün TÜBİTAK desteğiyle entegre bir çalışmayı geliştirebileceğini savunan Emin Koramaz, AR-GE teknoloji platformunun gerçekleştirilmesinin mutlaka gündeme getirilmesi gerektiğini vurgulayarak, “Çıktılardan birlikte yararlanmak ve yüksek katma değer üretecek bir ürün yelpazesine yönelmek, bu dönemde makina sanayinin önünde durmaktadır” diye konuştu.

“Küresel Ekonomik Krizin Türkiye’ye Yansımaları” oturumunda işsizlik rakamlarına dikkat çekildi...

MAKİNELER DURUYOR İŞSİZLER ORDUSU BÜYÜYOR

Kongrenin açılış oturumunda konuşan Prof. Dr. Aziz Konukman, mühendislerin inanılmaz şekilde işçileşme süreci yaşadığı bir döneme doğru gidildiği uyarısında bulunurken, ILO kayıtlarında mühendislerin çalışan yoksullar konumunda olduklarını ifade etti. Oturumun diğer konuşmacısı Hüseyin Üzülmaz ise talep daralmasının faizlerin düşmesine neden olduğunu, talep düşmesi-

nin de makinelerin durması anlamına geldiğini savunarak, 2008 yılında yüzde 11 olan işsizliğin Şubat 2009'da tarihi rekorları alt-üst ederek yüzde 16,1'e ulaştığını açıkladı.

Kongrenin "Küresel Ekonomik Krizin Türkiye'ye Yansımaları" başlığı altında yapılan açılış oturumunun başkanlığını Yrd. Doç. Dr. Mete Kalyoncu yaptı. Oturuma Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aziz Konukman ile Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmaz konuşmacı olarak katılarak, krizin Türkiye'ye etkilerini değerlendirdiler.

"DÜNYA BANKASI'NIN YOKSULLUĞA BAKIŞIYLA AKP'NİNKİ AYNI"

Kapitalizm var olduğu sürece krizlere alışacağımızı söyleyen Prof. Dr. Aziz Konukman, krizin kapitalist sistemin içinde var olan bir şey olduğunu kaydetti. Kapitalizmin ilahının kâr olduğunu vurgulayan Konukman, sosyal meseleleri çözmek için ya da sosyal devleti yaşatmak için var olan bir şey olmadığını, o nedenle de sermayenin yeşilinin, kırmızısının, mavisinin olmayacağını ifade etti. Kâr oranları düştüğünde krizlerin kaçınılmaz olduğunu ve kamunun göreve çağrıldığını belirten Konukman, kriz dönemlerinde kamulaştırmaların arttığına dikkat çekti. Bunlarla çözümedeğinde para ve maliye politikalarını devreye soktuğunu işaret eden Konukman, "O zaman Rosa Luxemburg'un deyimiyle, düzeltici bir operasyon gerekiyor, savaşlar çıkıyor; Birinci Dünya Savaşı, İkinci Dünya Savaşı, Orta Doğu'da yaşanan BOP projesi. En son Ekim ayında kesinleşecek 2010 bütçesiyle ilgili Obama Bush'un savaş bütçesini inanılmaz bir şekilde yükseltiyor. Yani çok yakında, bu bölgede savaş riskleri çok ciddi olarak artacak. Bu, bölgesel başlayabilir, başladı bile zaten. Pakistan'da büyük çatışmalar oluyor ve dünya medyası ne yazık ki oradaki olayları görmezden geliyor. Bunlar gördüğümüz, yaşadığımız olaylar" diye konuştu.

Artık IMF'nin 2010 ile ilgili bir şey söyleyemediğini, çünkü rezil olacağını ifade eden Aziz Konukman, her üç ayda bir yaptıkları makro projeksiyonları gözden geçirdiklerini, en fazla gidebildikleri, öngörü yapabildikleri yerin 2009 olduğunu savundu. Alt sektörlere hiç girmediklerine dikkat

çeken Konukman, inanılmaz varsayımlar olduğuna vurgu yaparak şöyle konuştu: "Hele sınıflar varsa, sınıfları nasıl durduracağız? 'Sen sakın sesini çıkartma' gibi bir durum olmuyor. Çünkü kapitalist sistem canlı, dinamik ilişkiler üzerinden inşa edildiği için onları durdurmak mümkün değil. O zaman krizin nereye gideceğini, ne olacağını öngörebilmek kesinlikle bugünden mümkün değil. Deprem uzmanlarıyla ekonomi uzmanları aynı pozisyonda. Onlar sadece fay hatlarını gösterebilirler; ama 'Şu gün kırılacak' deme şansları pek fazla yok."

"Baldırı Çıplağın Ne Yapacağı Belli Olmaz"

IMF'nin kötü polis, Dünya Bankası'nın iyi polis rolüne soyunduğunu vurgulayan Aziz Konukman, 1990'lı yıllarda yoksullukla mücadele için "Yoksulluğu Yönetme Projeleri"nin yaşama geçirildiğini, dini inanç sistemlerinin de bu mantıkla hareket ettiğini ifade ederek, şu açıklamalarda bulundu: "Yaşanılan dünyada yoksul olacak ki, adama şunu diyeceksin; 'Bak çalışmazsan, bunun gibi olursun.' Ona mutlaka diyalektik zıtlığını göstereceksin. IMF ve Dünya Bankası da öyle bir yoksulluk olacak; ama yönetilecek bu. Çünkü yönetilmezse, baldırı çıplağın ne yapacağı belli olmaz. Sosyal devlet, işçi sınıfının doğrudan mücadelesinin bir ürünü değildir; sosyal devlet, metropol ülkelerdeki burjuvazinin, Sovyet tehdidini düşünerek, yani 'Bu tür hakları vermezsek, vahşi kapitalizmle gidersek, ola ki bunlar yarın komünist partilere girerler ve bu sistemi yıkarlar. Bunlara sosyal haklar tanıyalım' düşüncesiyle gündeme getirildi. Sermaye birikim modeli, sosyal devletle örtüşüyordu. Bu modelin öyle bir derdi de yok. Bu modelin, sosyal devlet değil, sosyal ihanet sistemiyle uyumu var. Onun için mesela, AKP'nin iktisat politikalarının, bu yeni dünya düzeniyle çelişen hiçbir tarafı yok. AKP'nin iktisat politikaları, yeni dünya düzeniyle inanılmaz örtüşen bir şey; yani Dünya Bankası'nın yoksulluğa bakışıyla AKP'nin yoksulluğa bakışı aynı. İkisi de yönetmek istiyor. Biri bunu sadaka sistemiyle yapıyor, öbürü projeler sistemiyle. Çok da güzel yapıyor, 'Yurttaşlık bilmem ne projesi' gibi projelerle yapıyor. Kimin parası; benim param. Benim paramla, 'Toplumsal riskleri patlama noktasına getirmeyelim' diye yapıyor bunu."

“TMMOB Sendikayla Karıştırılmamalı”

Mühendislerin inanılmaz şekilde işçileşme süreci yaşadığı bir döneme doğru gidildiği uyarısında bulunan Prof. Dr. Aziz Konukman, çoğunluğun emekçileştiğini, daha da vahiminin ILO kayıtlarına girdiği şekliyle çalışan yoksullar konumunda olduklarını savundu. Çıkış yolunun TMMOB’de etkin üyelik süreçlerini hayata geçirmek olduğunu vurgulayan Konukman, “İstersen üye ol, istersen olma” gibi bir şeyin olmayacağını, bir meslek örgütü olması nedeniyle üye olmak gerektiğini ifade etti. “Bu durumu sağlam göstermek lazım; üyelik eksikliği varsa, onu doldurmak lazım” diyen Konukman, TMMOB’nin sendikayla karıştırılmaması gerektiğini işaret ederek şöyle konuştu: “TMMOB’nin etkinliklerine giderim, ‘Hocam, bizim maaş zamlarında TMMOB hiç rol oynamıyor’ der arkadaşlar. Sendika değil TMMOB. TMMOB’de işveren de var, patron pozisyonunda olan adam da var. Bir kere olması, gerçekleşmesi mümkün olmayan hedefleri TMMOB’nin önüne koymayalım. Bu çok önemli. O zaman ne yapacağız? Bir; işçi sınıfının bir unsuru olduğunu göreceğiz. Nitelikli emek bu ülkenin ihtiyacıdır. Bunun bir parçası olduğunu bilecek, örgütlenecek, örgütlü olacak ve IMF programlarının bir çözüm yolu olmadığını söyleyecek. Sokaklara çıkacak, meydana inecek, haykıracak.”

“REEL SEKTÖR OKSİJENSİZ KALİYOR”

Oturumun ikinci konuşmacısı Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Üzülmüş ise ekonomik krizin ilk olarak Türkiye’de çıkmamasına karşın ihracatı en fazla düşen beş ülkeden birisinin Türkiye olduğunu açıkladı. Makina ihracatının Ocak-Ağustos döneminde yüzde 28,9 oranında azalarak 5,1 milyar dolar olduğunu söyleyen Üzülmüş, Eylül ayı itibarıyla enflasyonun yüzde 5,2’ye düştüğünü belirterek, “Enflasyon tüketimdeki azalmaya bağlı olarak düşmektedir ve unutulmamalıdır ki sıfır tüketim sıfır enflasyonu getirir” dedi. Krizin derinliğinin ekonomideki kapasite kullanım oranı, sanayi üretimi, ihracat ve istihdam verileri ile açık bir şekilde ortaya çıktığına dikkat çeken Üzülmüş, Türkiye’nin 2009 yılı ilk altı ayında yüzde 10,6 oranında küçüldüğünü, küçülmede özel sektör yatırımlarının yüzde 30 azalmasının etkili olduğunu vurguladı. “Yatırımlardaki daralmayla birlikte kamu sektörünün makine teçhizat alımı da yüzde 20,7

oranında azalış gösterdi” diyen Üzülmüş şu noktalara dikkat çekti: “Ekonominin belkemiği olan sektörlerden imalat sanayi yüzde 10,8; inşaat yüzde 13,4; ticaret yüzde 15,4; ulaştırma yüzde 7,1 oranında daraldı. İhracatta yıl sonu için hedeflenen 100 milyar TL’lik hedefe ulaşmak zor görünüyor. Ocak-Ağustos döneminde yıllık ihracatımız yüzde 30 oranında azalarak 64,6 milyar olmuştur. İthalat ise Ocak-Ağustos döneminde yüzde 39,8 oranında azalarak yıllık 87,5 milyar dolar olmuştur. İhracatımız ortalama yüzde 30 oranında daralırken ithalatımız ise yüzde 40 seviyesinde daraldı. İhracat ve ithalatın düşmesi dış ticaret açığını azaltmıştır.”

“Kapasite Kullanım Oranları Düşüyor”

Türkiye’nin ihracatta en büyük pazarının Almanya, ithalatta ise Rusya olduğunu ifade eden Üzülmüş, küresel krizin en büyük ticari ortak olan Avrupa Birliği ülkelerine yönelik ihracatı yüzde 47’ye düşürdüğünü belirtti. Cari açığın Ağustos ayı itibarıyla önceki yılın aynı ayına göre yüzde 104 artarak 127 milyon dolar fazla verdiğine dikkat çeken Hüseyin Üzülmüş, “Cari açığı bu gelişme bize yatırımın olmadığını göstermektedir. 2008 Temmuz ayından itibaren düşme eğilimine giren sanayi üretimi, 2009 yılı Şubat ayında 84,8 ile en düşük seviyesini gördü ve 2009 yılı Ağustos ayında yüzde 6,3’lük bir düşüş göstererek 104,2 oldu. Kapasite kullanım oranlarında da önceki yıla göre düşük seyir devam etmektedir. Bu oran Eylül ayında 70,1 oldu. Düşüşün nedeni talep yetersizliğidir. Bu oranlar bize kriz döneminde iç pazarda yoğunlaşma olduğunu göstermektedir” dedi.

“Dış Borçlanmanın Yüzde 65’i Özel Sektörün”

Türkiye’nin borç stokunun Ağustos ayı itibarıyla yıllık 285 milyar dolar olduğunu açıklayan Üzülmüş, iç piyasadan 211,7 milyar dolar borçlanıldığını ve iç borcun toplam borç içindeki payının ise yüzde 74,3 olduğunu kaydetti. Dış borcun ise 73,3 milyar dolar ile toplam borç içinde yüzde 25,7’lik paya sahip durumda olduğunu belirten Üzülmüş, krizle birlikte iç borçların toplam borç içindeki payının yükseldiğini, dış borçların oranının ise düştüğünü işaret ederek şöyle konuştu: “Yani krizde; daha çok yerel kaynaklardan borçlanma yoluna gidilmiştir. Böylece sanayicilerin kullanacağı kaynakları devlet kullanmış oldu ve

bankalar da özel sektöre verdiği kredileri kısıtı. Toplam dış borçlanmanın yüzde 29'u kamu tarafından yapılırken, yüzde 65'i özel sektör ve yüzde 6'sı da Merkez Bankası tarafından yapıldı. Yani kriz döneminde, toplam dış borçlanmanın yarısından fazlası özel sektör tarafından gerçekleştirildi. Krizle birlikte daralan talebi canlandırmaya yönelik olarak teşvik paketleri açıklayan Hükümet, uzun süredir başarmaya çalıştığı mali disiplinden feragat ederek bütçedeki açıklara izin vermiştir. Krizde vergilerin tahsilatında yüzde 26 oranında azalma olmuştur. Dünya ve Türkiye krizi yaşamaya devam ederken Merkez Bankası da faizleri indirmeye devam ediyor.”

Reel Sektör Boğuluyor

Krizin etkilerinin görüldüğü 2009 yılı başında yüzde 15 seviyelerinde olan faizin son olarak Eylül ayında yüzde 7,25 düzeyine düşürüldüğünü belirten Üzülmöz, “Tarihin en düşük faiz oranlarını yakalamamıza rağmen reel sektör oksijensiz kalmaya devam etmektedir” dedi. Faizdeki

düşüşün nedeninin talep daralması olduğunu ve talep daralmasının da işlerin, yani makinelerin durması anlamına geldiğini savunan Üzülmöz, 2008 yılında ortalama yüzde 11 olan işsizliğin Şubat 2009'da tarihi rekorları “alt-üst ederek yüzde 16,1 olduğunu kaydetti. İşsizliğin yurt içi talepte toparlanmanın hızını kesebilecek önemli risk olarak görüldüğünü vurgulayan Hüseyin Üzülmöz, “Her krizin bir yumuşak karnı vardır. 1994 krizinde döviz, 2001 krizinde faiz bu krizde de işsizlik kırılma noktası olmuştur. Küresel kriz Türkiye ekonomisini dört kanaldan etkilemiştir. Bunlardan ilki ve en önemlisi kredi kanalıdır. 2001 krizinden aldığımız dersler sonucu uyguladığımız önlemler sayesinde küresel krizde bankalarımız sıkıntı yaşamamıştır. Bu da yaşadığımız krizi, 2001 krizinden ayıran en önemli noktadır. Yani artık bankacılık sistemi olması gerektiği gibidir. Ancak sadece bankacılık sisteminin sağlıklı işlemesi, sağlıklı bir piyasa ekonomisi için yeterli değildir. Reel sektör-bankacılık ilişkisinin mutlaka güçlendirilmesi gerekmektedir” diye konuştu.

TEK SEÇENEK AR-GE'YE YATIRIM

Kongrenin birinci günü “Gelecek İçin Fasona Değil Teknolojiye” başlığı altında yapılan panelin başkanlığını Kongre Düzenleme Kurulu Üyesi S. Melih Şahin yaptı. Panel konuşmacı olarak TÜBİTAK TEYDEB'den Dursun Çiçek, Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkan Vekili Kutlu Karavelioğlu, ENKOMAK A.Ş'den Orhan Mücahit, FRİTERM A.Ş'den Metin Duruk katılarak, makina imalat sanayisinin bugünkü durumunu ve geleceğini tartıştılar.

“AR-GE YAPMAK ZORUNLU”

TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) Makina, İmalat Teknolojileri Grubu (MAKİTEG) Yürütme Komitesi Sekreteri Dursun Çiçek, bütün sanayi kollarının performansının son derece etkin çalışan makina sektörüne bağımlı olduğunu ifade etti. Makina sanayisinin gıda, sanayi, tekstil, mobilya, otomotiv, gemi inşa, malzeme, taşıma, tarım, inşaat, nakliye, kimya, tıbbi ekipmanlar, elektronik, uzay-havacılık, savunma sanayi gibi bütün önemli sektörleri ve verimliliğini etkilediğini savunan Çiçek, son yıllarda makina imalat sa-

nayisinin Avrupa Birliği'nde öncelikli sektör olarak kabul edildiğini, rekabet gücünün korunmasına ve geliştirilmesine büyük önem verilen bir sektör konumunda olduğunu vurguladı. Türkiye'de makina imalat sanayisinde sınai mülkiyet haklarının korunmasına önem verilmesi gerektiğini, özellikle yeni geliştirilen ve rakiplerin imal ettiklerine göre belirli farklılıkları olan makinalar için mutlaka faydalı model tescillerinin yaptırılması ve patent alınması gerektiğini belirtti.

“Özgün Ürünlere Yönelmeli”

Fason üretimin firmalara imaj kaybettirdiğini işaret eden Çiçek, fason üretimin günümüz dünyasında tezgâhında bizzat kendisi çalışan 1-2 kişilik küçük işletmeler için kârlı olabildiğini; fakat günümüz rekabet ortamında kurumsal işletmelerin işletme maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle fason üretimde rekabet etmesinin mümkün olmadığını kaydederek şöyle konuştu: “Fason üretim ana faaliyet alanımız olamaz, ancak kapasite fazlalığını doldurabilecek bir yöntem olabilir. Fason üretici kriz ortamından en fazla etkilenen işletmecidir. Ürün sahibi kuruluşlar kriz orta-

mında ya yok pahasına üretim yaptırmakta ya da üretimi kendi işletmesine almaktadırlar. Fason üretimde ürüne sahip olunamadığı için, kâr marjımız ve pazarlık payımız çok düşük kalmaktadır. İşletmelerimizin fason üretim yerine katma değeri yüksek özgün ürünlere yönelmeleri gerekmektedir. Rekabet gücüne sahip olabilmek için kendi özgün patentli ürünümüzle markalaşmaya yönelmemiz gerekmektedir. Özgün ve katma değeri yüksek ürüne ancak AR-GE faaliyetiyle sahip olunabilir. Hazır teknolojiyi taklit etme veya alıp kullanma döngüsü sadece ülkeye değil, bizatihi sanayiye pahalıya mal olmaktadır.” Teknoloji üretiminin ilk başta zor ve pahalı olduğunu; ama daha yüksek maliyetli bir gelecek kısır döngüsünden kurtaracağını savunan Dursun Çiçek, işletmelerin başarılarının tesadüfi olmaktan çıkacağını ve başarıların planlanarak gerçekleşeceğini ifade etti. Çiçek ayrıca, firmaların kendi ürünlerini tasarlamalarında ve üretim teknolojilerine sahip olmalarında AR-GE yapmanın zorunluluğunun bulunduğunu kaydetti.

“MAKİNA SANAYİ STRATEJİMİZ YOK”

Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkan Vekili Kutlu Karavelioğlu, üreticinin güçlü ve zayıf yanlarını bildiğini ve geliştirmek için destek beklediğini söyledi. Kullanıcının yerli makineye karşı direnç gösteren bir duruş sergilemediğini, gerekli adımların atılması durumunda kullanıcının yerli makine

algısını yükseltmenin mümkün olduğunu savunan Karavelioğlu, bu alanda temelden yatırım yapılması gereken segmentin kamuoyu ve en çok da öğrenciler olduğunu vurgulayarak şöyle konuştu: “Zira onlar gelecekte sektördeki hâkim kitle olacaklar. Finansal gücün zayıflığı, markalaşma ve kurumsallaşma yönünde değişmekte zorlanan mevcut firma yapısının gereken adımları atamaması, mevcut yasalar, koruma ve teşvik eksikliği gibi bütün bu engeller yüzünden yeni teknolojiyi bir türlü yakalayamayan, AR-GE’ye yatırım yapamayan yerli üretici, temelde bu nedenlerle başarılı ürünlerini pazarlama araçlarını belirleme ve bunlara ulaşma konusunda yetersiz kalıyor.”

“Teknoloji Geliştirmenin Altyapısı Devletçe Hazırlanmalı”

Sektörün gelişimini sağlayacak etkin bir makina sanayi stratejisinin bulunmadığını savunan Karavelioğlu, makina sektörünün sorun ve ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması, kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerin belirlenmesinin, bir yol haritası hazırlanmasının ve sürecin devlet politikalarıyla desteklenmesinin küresel rekabetçilik için elzem olduğunu altını çizdi. “Sektörel örgütlerin de içinde olacağı planlı bir çalışma dönemi, mevcut bilgilerin ve istatistiklerin bilgi kirliliği yaratmayacak şekilde konsolidasyonu, tarife ve kodlarda ISIC, GTIP, NACE gibi uygulama çeşitliliklerinin Avrupa Birliği’ne uyumlu şekilde indirgenmesi ve detaylı bir envanter bu sürecin unsurla-

rından olmalıdır” diyen Karavelioğlu, makina sanayisinin katma değeri en yüksek sektörlerden olmasına rağmen sermaye birikiminin yavaş, yatırım ve işletme fonlarının da sınırlı olduğunu kaydetti. KOBİ yapısının özkaynakları kıt ve teminatları sorunlu kıldığını ifade eden Karavelioğlu, fason üretimin araştırma ve geliştirmenin ve teknoloji yükseltmenin önündeki en önemli engel olduğunu vurgulayarak, “Ancak kaynaklarını teknoloji geliştirmeye ayırıp, üretim için yan sanayi imkânlarını kullanmak da makine sektöründe geçerli ve kâr maksimizasyonu sağlayan, fon yaratan bir yaklaşımdır. KOBİ’lerin bu iki fonksiyonu birlikte yürütmeleri mümkün olmayacağından, önce büyümek gerekir. Firmaların, işlev gördükleri pazarın olumsuz koşullarından etkilenmeden büyümeleri mümkün olamayacağına göre teknoloji geliştirmenin altyapısı devletçe hazırlanmalıdır” diye konuştu.

“YENİLENMEYEN, YENİLİR”

ENKOMAK A.Ş.’den Orhan Mücahit ise yurt dışı ile rekabet edilebilmesi için en az yurt dışı firmalar kadar kaliteli üretim ve kaliteli yedek parça sağlanması gerektiğine dikkat çekerek, kullandıkları bazı malzemelerin uygun kalitede olmaması nedeniyle ithal etmek zorunda kaldıklarını belirtti. Bunun da maliyetlerini arttırdığını ve rekabet şartlarının zorlaştığını kaydeden Mücahit, bu nedenle kendi yan sanayilerini kurmak ve tedarikçilerinin aynı kalite seviyesine gelmesi için çabaladıklarını söyledi. “Kısacası teknoloji aslında ortak sermayemizdir. Yeterli altyapıya sahibiz; fakat yeterli birliğimiz yok” diyen Mücahit, bunu sağlamaları gerektiğini savundu. “Yenilenmeyen, yenilir” sözünü anımsatan Mücahit, kendini yenilemeyen, yarattığı değerlere yenilerini eklemeyen ve ilerlemesi olması gerekenden yavaş olan firmaların zamanla durağanlaşacağını ve rakiplerine yenileceğini kaydetti. Sektördeki bölünmüşlüğü ve etik olmayan rekabet biçiminin firmaların birbirlerine engel olmasına ve birbirlerinin ayaklarını kaydırmasına yol açtığını belirten Mücahit, “Ortak akıl ve bilinç sağlanamıyor. Teknolojik eksikliğimizi sektörel birleşmelerle sağlayacağımız sermaye gücü sayesinde ve ortak AR-GE çalışmaları ile aşabileceğimizi düşünüyorum” dedi. Teknoloji yatırımı yaparken de mutlaka üniversiteler ve odalardan yardım alınması ve ihtiyaçların planlanarak doğru fizibilite etüdle-

ri yapılarak doğru projeler üretilmesi gerektiğini vurgulayan Mücahit, yenilikçiliğin farklı olmayı ve farklı düşünce becerisine sahip olmayı gerektirdiğini işaret ederek şöyle konuştu: “Bu mihvalde yetiştirilecek dogmatik değil, hür ve özgür düşünen beyinlere ihtiyacımız var. Bu beyinleri eğitim kurumları yetiştiriyor. Eğitim kurumlarının bu bilinçte eğitim vermeleri gerekiyor. Sektörel ortak AR-GE üstleri kurulmalı, meslek odaları, birlikler veya sektör temsilcilikleri bu üstlerin kurulmasına ön ayak olmalıdır.” Devlet desteklerinin sadece krizlerde verilmemesini, sürekli ve kalıcı olmasını isteyen Mücahit, teknolojik gelişmenin iş gücünün ihtiyacının azalması anlamına geldiğini; fakat aynı zamanda kalifiye iş gücü ihtiyacının artması anlamına geldiğini, bu nedenle kalifiye iş gücü ihtiyacının planlanarak gelecekte kendilerine gerekli elemanların yetiştirilmesine uygun politikaların benimsenmesinin ivedilikle uygulanması gerektiğini vurguladı.

“TEKNİK POTANSİYEL KULLANILMIYOR”

FRİTERM A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Metin Duruk ise yüksek tasarım teknolojisi, elektronik entegrasyonu, yazılım entegrasyonu, yüksek üretim süreç ve teknolojileri ile yüksek enerji verimliliği içeren makina imalatının yaratılması gerektiğini savundu. Alt sektör gruplarının geliştirildiğini belirten Duruk, yaratılan farkın belgelendirilmesi ve sertifikalandırılması gerektiğini ifade ederek, “Sektörlerin örgütlü hareketi ve çözüm üretmesi önemlidir” dedi. Küresel oyuncu ve lider olmak için makina ve ekipmanları imalat sektöründe şirketlerin cirolarının en az yüzde 5’ini araştırma-geliştirme faaliyetlerine ayırması gerektiğine dikkat çeken Duruk, Türk üniversitelerinin teknik potansiyellerinin çok yüksek olduğunu; fakat kullanılmadığını söyleyerek şu açıklamalarda bulundu: “Türk sanayicisinin tekniğe ihtiyacı vardır; ama ne ve nasıl yapacağını bilmemektedir. Sanayici talepkâr olmalıdır. Somut projeler ve somut hedeflerle iş birliği sağlanmalıdır. Üniversite sanayi iş birliği alanında birçok fırsat mevcuttur. Örneğin bitirme, yüksek lisans, doktora tezleri, araştırma çalışmaları sanayi ihtiyaçlarının karşılanmasında birer araçtır. Öncelikle birbirini tanımaya ihtiyaç vardır. Bu süreçte sabırlı olup birlikte yaratılacak ‘artılara’ odaklanmak gerekir, ‘zaafılara’ değil.”

IV. Bakım Teknolojileri Kongresi ve Sergisi Denizli'de gerçekleştirildi...

PLANLI BAKIM POLİTİKALARI YAŞAMA GEÇİRİLMELİ

Bakım Teknolojileri Kongresi'nde konuşan MMO Denizli Şube Başkanı Hüseyin Hadımlı, bakım uygulamalarının akademik eğitim gören personel tarafından sistematik olarak hayata geçirilmesinin teknik ve ekonomik kayıpların önlenmesinde önemli rol oynayacağını savunarak, "Ekonomik kayıpların önlenmesi ve rekabet edebilme şansının artırılabilmesi için bakım politikası ve bakım müdürlüğü çalışmalarının faaliyete geçirilmesi büyük önem taşımaktadır" dedi. Kongre açılışında konuşan MMO Genel Sekreteri Ali Ekber Çakar ise bakım çalışmalarını 'maliyet unsuru' olarak gören anlayışın terk edilmesini isteyerek, "Kuruluşlar güvenliğe ve üretime dair riskleri en aza indirgeyecek planlı ve kontrollü bakım politikaları geliştirmelidir" diye konuştu.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası tarafından "Bakım Mühendisliği" ana temasıyla düzenlenen Bakım Teknolojileri Kongrelerinin dördüncüsü, 22-25 Ekim 2009 tarihleri arasında, Denizli'de Pamukkale Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Açılış konferansı ile başlayan kongrede; 13 oturumda 39 bildiri sunuldu, 14 kurs ile "Bakım Mühendislerinin Sorunları" başlıklı bir forum ve "Bakım Mühendisliği" başlığı altında da bir panel düzenlendi.

Kongrenin açılış konuşmaları Makina Mühendisleri Odası (MMO) Denizli Şube Başkanı Hüseyin Hadımlı, MMO

Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber Çakar, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Pamukkale Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. İnan Özer, Denizli Belediye Başkan Yardımcısı Şamil Çınar ve Vali Yardımcısı İsmail Tezel tarafından yapıldı.

"BAKIM POLİTİKASI FAALİYETE GEÇİRİLMELİ"

Kongre açılışında konuşan MMO Denizli Şube Başkanı Hüseyin Hadımlı, bakım mühendisliğinin işletmelerde kullanılan çok çeşitli cihaz, makina, teçhizat, alet ve ekipmanın her an kullanıma hazır ve arızasız durumda bulunması ile üretimin aksamaması olarak adlandırılabilceğini söyledi. Bugün bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de üretim sürecinde kesintiler meydana gelmemesi için mekanik sistemlerin çalışmasının ve bu sistemlerin güvenilirliğinin kontrol altında tutulabilmesinin gerekliliğinin çok açık olduğuna dikkat çeken Hadımlı, işletmelerin bakım uygulamalarına plansız duruşlar, verimlilik kaybı, mali kayıplar, iş ve işçi güvenliği, yedek parça tedarik yönetimi gibi çeşitli nedenlerle ihtiyaç duyduklarını kaydetti. Üretimde makinelerden kaynaklı istenmeyen aksamaların işletmelerde büyük oranlarda mali kayıplara yol açtığını belirten Hadımlı, "Bunu engellemek için de üretim araçlarının istenilen performansta etkin ve sağlıklı olarak çalışabilmesi için günümüz teknolojilerine uygun olarak bakımlarının yapılması gerekmektedir. Bu

anlamda maksimum çalışma süresine sahip makinelerin minimum bakım süresini hedefleyen ve bu arada gerekli tasarım, geliştirme, seçim ve lojistik destek planlarını düzenleyen bir mühendislik uygulamasını sizlere sunmak istedik" diye konuştu.

Seri Üretimde Bakım Önemini Artırıyor

Türkiye gibi sanayileşmekte olan ülkelerde bakım konusunun kritik bir önem taşıdığını savunan Hüseyin Hadımlı, günümüz modern sanayi anlayışında seri üretimin hâkim olduğu düşünüldüğünde bu konunun öneminin bir kez daha gözler önüne serildiğini vurguladı. Konu ile ilgili yetişmiş uzman per-

Hüseyin Hadımlı

sonelin varlığının ve ilgili bakım uygulamalarının bu sürecin ana unsurları olduğunu ifade eden Hadımlı, bugüne kadar birçok işletmede bakım uygulamalarının göz ardı edildiğini ya da bu konuda gerekli eğitimi almamış insanlardan fayda beklendiğini işaret ederek şöyle konuştu: “Halbuki bakım uygulamaları- nın ilgili akademik eğitim görmüş personel tarafından sistematik olarak hayata geçirilmesi üretimle ilgili teknik ve ekonomik birçok kaybın önlenmesinde rol oynayacaktır. Ekonomik kayıpların önlenmesi ve rekabet edebilme şansının artırılabilmesi için bakım politikası ve bakım müdürlüğü çalışmalarının faaliyete geçirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle bizler geleceğin mesleği olarak nitelendirdiğimiz bakım mühendisliği meslek grubunun hava yolu taşıtları bakımı, otomotiv endüstrisinde bakım, otomasyon sistemlerinde ve enerji üretim sistemlerinde bakım konularında öne çıkacağını düşünüyoruz. Sıfır hata, sıfır iş kazası, maliyetleri düşürmek, aksama, arıza ve çökmeleri önlemek ve çevreye duyarlı bir üretim için bakım mühendisliğinin gerekli olduğu inancıyla bu kongre ve sergimizin ülkemiz ve tüm Denizli’ye katkı koymasını diliyor emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.”

“PLANLI VE KONTROLLÜ BAKIM POLİTİKALARI GELİŞTİRİLMELİ”

Kongre açılışında bir konuşma yapan MMO Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber Çakar, Oda’nın bütün uzmanlık alanları ile ilgili dallarda olduğu gibi bakım teknolojileri konusunda da geliştirici çalışmalarda bulunmayı temel görevlerinden biri olarak gördüğünü ve bakım teknolojileri kongrelerinin bu çerçevede düzenlendiğini söyledi. Çakar, Oda’nın konusunda en kapsamlı ve en nitelikli etkinlik olan bu kongre ile sanayi ve hizmetler alanının pek de görünmeyen bir yüzüne ışık tuttuğu için akademisyenlerle ve uzmanlarla birlikte haklı bir gururu paylaştığını savundu. Teknolojik gelişmelerin takibinin vazgeçilmez olduğu, işletme maliyetlerinin arttığı, rekabetin uluslara-

rası planda kızıştığı günümüzde makina ve tesislerin arızasız, sorunsuz, verimli ve uzun ömürlü çalıştırabilmesinin doğru ve planlı bir bakım yaklaşımı ile mümkün olduğunu vurgulayan Çakar, “Gerek bu nedenle gerekse mesleki formasyonun yaşam boyunca geliştirilmesi gerekliliği itibarıyla Odamız, tüm mesleki uygulama alanlarımızda ve makina mühendisliğinin temel fonksiyonlarından biri olan bakım alanında çalışacak üyelerimizin konularında yeterli bilgi ve deneyime sahip olması gerektiğini savunmaktadır. Odamız, lisans eğitiminin meslek içi ve hizmet içi eğitimlerle desteklenmesini ve yaşam boyu eğitimi zorunlu görmektedir” dedi.

Bakım teknolojileri alanındaki yayın eksikliğini giderecek birçok kitap yayınladıklarını, Meslek İçi Eğitim Merkezleri (MİEM) kanalıyla düzenledikleri seminer ve kurslarla üyelerini bilgilendirmeye çalıştıklarını ifade eden Çakar, ülke genelinde çağdaş eğitim donanımları ve mekânlarda hizmet sunan MİEM’lerin artık bir okul kimliğine kavuştuğunu ve aynı anda 2.500 üyelerine hizmet verebilecek bir kapasiteye sahip olduklarını kaydetti. Belgelendirme faaliyetleri için Oda Merkezi’nde oluşturdukları Personel Belgelendirme Kurulu’sunun ilgili AB standardı kapsamında TÜRKAK’a akredite ettirildiğini belirten Ali Ekber Çakar, böylece düzenlenen belgelerin uluslararası tanınırlığı konusunda önemli bir adım atıldığını vurguladı. Oda’nın bakım bilincinin işletmeler ve sanayide yerleşmesiyle işçi sağlığı ve iş güvenliği, enerji tasarrufu ve işletme yönetimi gibi konular arasında bağ kurmak gerektiğine inandığını söyleyen Çakar şöyle konuştu: “Bu nedenle bakım alanında çalışan üyelerimizi de çok yakından ilgilendiren işçi sağlığı ve iş güvenliği ile çevre mevzuatlarına yönelik çok yönlü çalışmalar yürütüyoruz. Oda bünyesinde oluşturduğumuz muayene kuruluşu ve laboratuvarlarımız TÜRKAK’tan akredite olarak basınçlı kaplar, kazanlar, kaldırma ve iletme makinalarının periyodik kontrolleri ile çevresel ölçüm hizmetleri de vermektedir.”

Ali Ekber Çakar

KOBİ'lerin Ayakta Kalması Olanaksız

Kongrenin dünya ve ülke çapındaki kriz ortamında toplandığını anımsatan Çakar, kriz ortamının da gösterdiği gibi sanayimizin çeşitli evrelerden geçerek iktidarlara, dünya ve ülke konjonktürüne bağlı olarak önemli tahribatlar yaşadığını savundu. Çakar, 30 yıllık serbestleştirme sürecinde sanayide sübvansiyonların büyük ölçüde kaldırıldığını, KİT yatırımlarının durdurulduğunu, büyük ölçekli sanayi kuruluşlarının özelleştirildiğini, sabit sermaye yatırımlarında gerileme yaşandığını, Gümrük Birliği hedefleri doğrultusunda tüm sektörlerde korumacılığın asgariye indirildiğini ve Türkiye sanayisinin eşitsiz koşullarda küresel rekabete açıldığını işaret etti. Bu süreçte öz kaynaklardan çok ithal kaynakların girdi olarak kullanıldığını, küresel güçlerin dayattığı iş bölümü ile fason üretim ve taşeronlaşmanın egemen kılındığını ve kaynak tahsisinin iç ve dış piyasalar yoluyla sağlandığı bir sanayi modeline geçildiğini belirtti. Bugün Türkiye'nin bilim, teknoloji ve sanayi politikalarının bu şekilde belirlendiğini vurgulayan Çakar, bu politikaların sonuçları hakkında şu açıklamalarda bulundu: "Bu politikalar sonucu bugün yerli üretimde yüzde 71 oranında ithal girdi kullanılmakta, örneğin makina imalat sanayisinde iç pazar talebinin yüzde 52'si ithal makinelerle karşılanmaktadır. Bu sorunlar, dünya ölçüdeki krizden en olumsuz etkilenen ülkelerin başında gelmemize neden olmaktadır. Krizle birlikte birçok iş yeri kapanmış, sadece bir yıl içerisinde bir buçuk milyon çalışan işsiz kalmıştır. Makro ekonomik göstergeler olarak tüketim, yatırım, ihracat, ithalat, GSYİH ve net dış kaynak alanlarında bariz gerilemeler yaşanmaktadır. Yıllık küçülmenin de yüzde 6,5'i bulacağı öngörülmektedir. Sanayimizdeki hakim yapının yüzde 96 ile küçük ve orta boy işletme ölçeği olduğu gözetildiğinde firmaların 'ayakta kalabilme' mücadelesi sanayideki tahribatla birlikte güçleşmekte, krizden sağlıklı çıkmak ve yeni bir strateji ile olumlu bir yapılaşmaya gitmek giderek olanaksız hale gelmektedir."

Sanayi İşletmeleri Yapısal Sorunların Altından Kalkamıyor

Türkiye İstatistik Kurumu'nun geçen yıl yayınladığı "Yenilik Araştırması"na göre girişimlerin yalnızca yüzde 31,4'ünün teknolojik yenilik faaliyetinde bulunduğunu, yüzde 69'unun yenilik faaliyetlerini etkileyen en önemli faktör olarak maliyetlerin yüksekliğini belirttiğini, yüzde 65,7'sinin de kaynak ve nitelikli personel yetersizliğinden

yakındığını açıklayan Çakar, "Öyle ki sanayide KOBİ niteliğindeki firmaların yüzde 70'inde mühendis istihdam edilmemektedir. KOBİ'lerde 2008 yılı makina mühendisi istihdamı 15 bin 130 kişi; makina imalat sanayisinde ise 2 bin 800 kişi ile çok düşük düzeydedir. Kısacası AR-GE, inovasyon ve mühendisliğin yoğun olması gereken sanayide işletmeler yapısal ve güncel sorunların altından kalkamamakta, geleceğine yatırım yapmaktan yoksun kalmakta ve bu gerçekler bakım alanına dek uzayan yeni sorunlar türetmektedir" diye konuştu. Çakar, bu nedenle bakım mühendisliğinin ve bakım teknolojilerinin sanayiye yeterince uyarlanması giderek daha da güçleştiğini, ancak daha da yaşamsal bir öneme sahip olduğunu vurgulayarak, kalkınma planı eşliğinde üretim, yatırım, küçük ve orta boy işletmeler ile sosyal kesimlere dönük ivedi bir ekonomik ve sosyal destek programının gerektiğini savundu.

"Küresel Sermaye Güdümlü Politikalardan Vazgeçilmeli"

"Bütün bu sorunlardan çıkış için öncelikle ülkemizi yönetenler dışa bağımlı ve küresel sermaye güdümlü politikalardan vazgeçmelidir" diyen Ali Ekber Çakar, IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının dayattıkları "yapısal uyum ve istikrar programları"nın reddedilmesi gerektiğinin de altını çizdi. Yatırımların artırılması, özelleştirme uygulamalarıyla devletin küçültülmesi saplantısından vazgeçilmesi, ithalat politikalarının gözden geçirilmesi çağrısında bulunan Çakar, yerli yatırımcının özendirilmesi ve korunması, katma değeri yüksek ileri teknoloji isteyen alanlarda yapılacak yatırımların desteklenmesi, devletin ekonomideki yönlendiriciliğinin artırılması ve planlama yöneliminin benimsenmesi gerektiğini savunarak, "Sanayinin fason yapısı değiştirilmeli; yeniden yerli girdi oranını artıran, kredi mekanizmasını KOBİ'lere yönelik olarak yaygınlaştıran, istihdamı ön plana çıkaran, bölgelere göre kapsamlı kalkınma planlı geliştiren bir strateji yürürlüğe konulmalıdır. Eksenine insanların mutluluk ve refahını, sosyal devlet anlayışını oturtan, öz kaynaklarımıza ve birikimlerimize, bilim ve teknoloji politikalarına dayalı bir sanayileşme ve kalkınma planı uygulamaya konulmalıdır. Böylesi bir plan eşliğinde üretim, yatırım, küçük ve orta boy işletmeler ile sosyal kesimlere dönük ivedi bir ekonomik, sosyal destek programı hayata geçirilmelidir. Önleyici, planlı bakım perspektifi ve 'Bakım Mühendisliği Belgelendirmesi' gerekiyor" diye konuştu.

Bakım Çalışmaları Maliyet Unsuru Olarak Görülmemeli

Yalnızca “arızaya müdahale etmek” şeklinde algılanan bakım mühendisliği anlayışının terk edilmesi ve mühendislerin üretkenliğinin sağlanması için önleyici faaliyetlerin bir sistematığe oturtulması gerektiğini ifade eden Çakar, Makina Mühendisleri Odası, üniversiteler ve sanayi iş birliğiyle sektörün bilgi gereksinimine, özellikle pratiğe yönelik yayınların artırılması çalışmalarına hız verilmesini istedi. Üniversitelerin müfredatlarında alanın pratik ihtiyaçlarını karşılayacak geçişlerin yapılması gerektiğini işaret eden Çakar, yapılması gerekenler konusunda şu açıklamalarda bulundu: “Bakım çalışmalarını ‘maliyet unsuru’ olarak gören anlayış terk edilmeli, kuruluşlar güvenliğe ve üretime dair riskleri en aza indirgeyecek planlı ve kontrollü bakım politikaları geliştirmelidir. ‘Bakım Mühendisliği Belgelendirmesi’ne yönelik çalışmalar sürdürülmelidir.”

“BAKIM PERSPEKTİFLERİ ÜLKEMİZ AÇISINDAN ÖNEM TAŞIYOR”

Kongrenin açılışında konuşan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanı Mehmet Soğancı, 2003’te ilki düzenlenen ve iki yıllık aralarla dördüncüsüne gelen Bakım Teknolojileri Kongrelerinde emeği geçenlere teşekkür etti. Bakım Teknolojileri Kongresinin Makina Mühendisleri Odası’nın yüz akı bir etkinlikler dizisi olduğunu vurgulayan Soğancı, Oda’nın gelecek taleplerle bu diziyi devam ettireceğini söyledi. Mühendisliğin bilim ve teknolojiyi insanla buluşturan bir meslek olduğunu ifade eden Soğancı, TMMOB’nin odağında, öznesinde insanın olduğu bir mesleğin uygulayıcılarının örgütü olduğunu belirterek, insan odaklı olmasından dolayı mesleklerinin onurlu; ama bir o kadar da sorumlulukları olan bir meslek olduğunu dile getirdi.

Kriz “Kapitalizmin Karanlık Yüzünü” Bir Kez Daha Gösterdi

Konuşmasında yaşanan küresel krize değinen Soğancı, yoksulların daha fazla yoksullaştığı, siyasal yapıda pek çok değişimin gerçekleştiği sürecin kapitalist küreselleşmenin kriziyle karanlık yüzünü bir kez daha gösterdiğini savundu. Neoliberalizmin kurallarının değişmez olduğu öngörüsü sarsılırken krizden kurtulmak için sistemin taleplerine cevap vermenin doğru olmadığını da ortaya çıktığına dikkat çeken Soğancı, “Piyasanın inisiyatifine bırakılmış bir ekonomi sürekli kriz üretmekte, faturası da emekçi

halka, ücretliye, çalışana kesilmektedir. Özellikle Türkiye gibi kendi kaynaklarını kullanamayan, emperyalizme bağımlı ülkeler bu krizden daha da fazla etkilenecek, etkileniyor da” dedi. Son 30 yıldır içine soktuğumuz kapitalist küreselleşmenin sonuçlarının bugün ortada olduğunu, 1 milyar kişinin günde 1 dolardan az kazandığını, dünya nüfusunun zengin yüzde 2’sinin dünya servetinin yarısına el koyduğu bir dünyada yaşadığımızı işaret eden Soğancı, kuzey ile güney arasındaki, kadın ile erkek arasındaki, varlıklarla yoksullar arasındaki farkın gittikçe açıldığını vurguladı.

Sömürü “Katmerleştirilecek”

Türkiye’de işsizlik rekorlarının kırıldığını söyleyen Soğancı şöyle konuştu: “Yoksulluk ve sefalet almış başını gidiyor. Kapitalist küreselleşmenin küresel krizi emekçileri teğet geçmiyor. Üstüne üstlük, adaletsizliğin adaletsizlik olarak, açlığın açlık olarak sürüp gitmesini sağlamak için kapitalist küreselleşmenin bu düzenini korumaktan da utanmadan söz ediyorlar.

Onların sözlerinin tükendiğini son olarak geçtiğimiz hafta İstanbul’da yapılan IMF ve Dünya Bankası yıllık zirvesinde gördük. ‘İstanbul Kararları’ olarak adlandırılan kararlarında az gelişmiş ülkelerden daha fazla kaynağı emperyalist merkezlere taşımak dışında bir karar almadılar. Krizden çıkış için çareyi yine “sömürü katmerleştirmekte” buldular. Dünyanın geleceği ile ilgili söyleyebildikleri tek şey; ‘önümüzdeki yıllarda işsizliğin ve yoksulluğun artacağı, yoksulluk nedeniyle savaşların yaşanabileceği’ oldu.

IMF ve DB “Uygarlık Suçu” İşliyorlar

Bunun kimsenin bilmediği bir konu olmadığını ifade eden Soğancı, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) ve Türk Tabipleri Birliği (TTB) olarak IMF ve DB Başkanlarına yazdıkları mektupta; “Bugün yaşanan bunalım basit bir iktisadi kriz değildir. Bu artık tarihsel misyonunu tamamlamış

bir üretim ve toplumsal sistemin, yani kapitalizmin bütüncül bir krizidir ve yakın bir gelecekte derinleşmiş toplumsal krizlerle daha büyük yıkım ve acılara yol açması muhtemeldir. Bu nedenle sürdürmekte ısrar ettiğiniz sermaye yanlısı politikalar bugün olduğu kadar gelecekte de birer uygarlık suçu oluşturacaklardır.”

İçinden geçilen süreçten ve kapitalizmin küresel krizden kendilerinin de etkilenmemesinin olanaksız olduğunu kaydeden Mehmet Soğancı, krizin tüm emekçi kesimleri olduğu gibi TMMOB'nin üyelerini de teğet geçmediğini belirtti. Türkiye'de ekonominin küçüldüğü, üretimin, istihdamın, ihracatın ve ithalatın gerilediği bir dönemde üretimin direkt içinde yer alan mühendis, mimar ve şehir plancılarının bu durumdan etkilenmemesinin düşünülme-yeceğini savunan Soğancı, “Mühendis ve mimarların bu süreci durdurmak için; daha örgütlü, daha bütünlüşmüş, daha etkin ve insana seslenen, bilimsel, mesleki, kültürel girdilerle zenginleştirilmiş daha politik bir tavra ihtiyacı bulunuyor” diye konuştu.

“TMMOB Sorumluluklarının Gereğini Yerine Getirecek”

TMMOB'nin böyle bir dönemde tüm dünyada emekten ve halktan yana güçlere “daha demokratik, daha barışçı, gelirini adaletli paylaşan” bir dünya için büyük görevler düştüğünün bilincinde olduğunu işaret eden Soğancı, “TMMOB ve bağlı odaları, örgütlü gücüyle birlikte sorumluluğunun gereklerini yerine getirecektir. TMMOB'nin sorumluluklarından biri de meslek alanlarımız üzerine gerçekleştirdiğimiz sempozyum ve kongre gibi etkinliklerle bu alandaki sorunları ortaya koyarak çözüm önerilerini getirmektir. İşte bugün de burada bakım teknolojisindeki gelişmeleri ve bakım mühendisliğini konuşmak için bir aradayız. Artık süreklilik kazanan ve bilimsel-teknik bir çerçeveye sahip olan; ‘bakım mühendisliği’ ile ‘bakım bilinci’ kavramlarını ülke gündemine sokan Bakım Teknolojileri Kongremizin öğretim üyesinden mühendisine, teknisyeninden, yazılım ve uygulayıcılarına dek bilgi birikimlerini birleştirerek oluşturacağı direnç ve sunacağı ‘bakım perspektifleri’ ülkemiz açısından oldukça önem taşımaktadır” dedi. İşletmelerde kullanılan çok çeşitli cihaz, makina, teçhizat, alet ve ekipmanın her an kullanıma hazır, arızasız durumda bulunmasının üretimin aksaması açısından çok önemli olduğuna dikkat çeken Soğancı, bunu sağlayabilmek için söz konusu ekipmanlarda ani arızalar ortaya çıkmadan önce koruyucu bakım çalışma-

larının yapılması ve bakım çalışmalarının planlı bir şekilde yürütülmesi gerektiğini kaydetti. Bugünün dünyasında bakımıcılığın yanlış algılandığını ve ‘tamircilik, teknisyenlik’ gibi sıfatlardan arınarak, çok yönlü bir mühendislik alanı konumuna geldiğini dile getirdi.

“Bakım Mühendisliğinde Ortak Bir Dil Geliştirilmeli”

Mehmet Soğancı, ilgili olan her kesime bakım ve bakım mühendisliği alanında TMMOB'nin şunları söylediğini belirtti: “Bakımlı bir sistemi işletmek, kamu çıkarını gözetmenin temel ilkelerinden biri olarak ele alınmalıdır. Bakım, sadece üretim açısından ele alınmamalı, işçi sağlığı ve iş güvenliği, enerji verimliliği ve çevre açısından da önemsenmeli, bu konuda yaptırımlar uygulanmalıdır. Bakımlı bir tesisteki iş kazalarının da minimum olacağı gerçeğinden hareketle; işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından iş kazalarında Avrupa'da ilk sırada bulunan ülkemizde bakım konusu ilgili her taraf açısından önemsenmelidir. Denetim mekanizması olmadan bakımsız makinadan dolayı olan kazaların, can ve mal kayıplarının, iş kayıplarının önlenmesi mümkün değildir. Bu noktadan tespitle; tüm makina ve cihazların bakımları kayıt altında tutulmalı ve denetlenmelidir. İş Kanunu'na bağlı çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerde bu kontrollerin ‘TMMOB’ye bağlı ilgili meslek odalarınca yapılması’ ibaresi mutlaka yer almalıdır. Mühendislerin bir bölümü, tesis ve işletmelerde ‘bakım mühendisi’ olarak çalışmaktadır. Makina Mühendisleri Odası, bu kongre ve benzer diğer etkinlikleri sonucunda ‘bakım mühendisliği’ ile ilgili bir birikim sağlamıştır. Bu birikim kullanılarak, ‘bakım mühendisliği’ belgelendirme konusunu hedefleyecek çalışmalara devam edilmelidir. ‘Bakım mühendisliği’ konusunda taraflarca ortak bir dil geliştirilmelidir. Günümüzde eğitimin sürekliliği tartışılmaz bir konudur. Bakım mühendisi ve her kademedeki bakım personeli, teknolojik gelişmeler göz önünde bulundurularak sürekli eğitilmelidir ve gelişmelerine önem verilmelidir. Bakım konusundaki çalışmaların kavramsallaştırılması, etkinleştirilmesi, yaygınlaştırılması, sürekliliğinin sağlanması ve uygulanması için gerekli mesleki eğitim ve bu kongrede örneği görüldüğü gibi katılımcı platform faaliyetleri sürdürülmeli, yerel ve merkezi yönetimlerce bu çalışmalar desteklenmelidir.”

“BİLİM GELİŞTİRMEDE GENÇ BİR ÜLKEYİZ”

Kongre açılışında konuşan Pamukkale Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. İnan Özer ise Pamukkale Üniversi-

Prof. Dr. İnan Özer

tesinin genç bir üniversite olduğunu, geçen hafta Avrupa Üniversiteler Birliği'nin yurt dışında düzenlediği bir toplantıya katıldığını, katılan üniversitelerin 2007 yılında 400'üncü yılını kutladıklarını anlattı. "Bilim geliştirme ya da bilimsel araştırma üniversitesi yapısına ulaşma konusunda Türkiye olarak ne kadar genç ve yeni oldu-

ğumuz ortada" diyen Özer, Pamukkale Üniversitesi'nin 1992'de kurulduğunu, buna rağmen yalnızca farklı alanlarda bilgi, birikim, beceri kazandırma ve geliştirmenin ötesinde içinde yer aldıkları bölgenin, kentin ekonomik, toplumsal, sosyal ve kültürel sorunlarıyla ilgilenmeyi, bu konularda farklı toplantılar düzenlemeyi ve bu konulara yeni açılımlar getirmeyi görev olarak bildiklerini kaydetti.

Bugün dördüncüsü düzenlenen Bakım Teknolojileri Kongresi'nde Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümü öğretim üyelerinin ev sahipliği yapmalarının, katılmalarının ve üniversitenin de bu kongrede ev sahipliği yapmasının kendilerini mutlu ettiğini ifade eden Özer şöyle konuştu: "Gelişen sanayi ve teknolojiye bu konular son derece duyarlı olmayı öğretmektedir. Kendiniz üretmediğiniz alanlarda, hele ithal teknolojilerle sanayimizi yapılandırmaya çalıştığımız dönemde teknolojinin maliyetinin son derece yüksek olması elde edilen bu makinelerin teçhizatının mutlaka önceden kontrol edilmesini, bakımının yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Makina Mühendisleri Odası'nın bu konudaki sivil toplum duyarlılığına teşekkür ediyoruz ve konuya dikkat çeken bir toplantıyı düzenlemesini arzuluyoruz. Programa baktığımda gördüğüm üç gün boyunca bakım mühendisliğinin değişik alanlarında farklı bildiriler sunulacak, farklı konuşmalarla konu etraflıca tartışılacak. Belki bu alanlarda yeni açılımlara gidilecektir."

BAKIM MÜHENDİSLERİNE İNİSİYATİF VERİLMİYOR

Kongrenin birinci günü "Bakım Mühendislerinin Sorunları" başlığı ile yapılan forumun yöneticiliğini Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber Çakar yaptı. Oda'nın bakım mühendisliğine bakışını ve tespit ettiği eksikleri izleyicilerle paylaşan Çakar, konuşmasının sonunda mikrofonu salona uzatarak izleyicilerin konu ile ilgili tespitlerini, görüş ve önerilerini aldı. Forumda dile getirilen ortak nokta Türkiye'de bakım mühendisliğinin öneminin yeni yeni fark edildiği ve özellikle kamu kurumlarında bakım mühendislerinin inisiyatif kullanmakta zorlandıkları oldu. Ali Ekber Çakar, bunu aşmanın yolunun doğru, planlı ve programlı fayda-maliyet analizi yapılarak bakımın sağlayacağı faydanın işletmeye gösterilmesinden geçtiğini vurguladı.

Konuşmasının başında mühendislik fakültelerinden beş yıllık bir süre sonunda mühendislik formasyonu olarak mezun olduğunu ifade eden Çakar, alınan eğitimin hayat pratiği içinde görülmediğini ya da yeterli olmadığını, bunun üzerine ilave bilgilendirmelerin yapılması gerektiğini belirtti. Bilgi birikiminin bireysel çabalarla ya da çalışılan işletmelerin düzenledikleri kurs ve seminerlerle sağlanmaya çalışıldığını söyleyen Çakar, MMO'nun diğer ülkelerde olduğu gibi teorik ve pratik bilgilerin bütünleş-

tirilmesi konusunda devreye girdiğini kaydetti. Birçok ülkede sorunların çözümünü sağlayacak bilgi birikiminin artırılması konusunda meslek odalarının devreye girdiğini dünyadan örnekler vererek belirten Çakar, meslek odalarının rolü konusunda şu açıklamalarda bulundu: "Fakültelerimiz, eğitim öğretim yapan kurumlarımız eğitim öğretim yapmakla görevlidirler. Mühendislerin meslek sonrası eğitimlerini mutlaka meslek odalarında yapmaları esastır. Dünyanın birçok ülkesinde bilgilendirmeler meslek odaları kanalıyla yapılıyor. MMO olarak biz sekiz yıldan beri dördüncü kere bakım teknolojileri kongresini düzenliyoruz. Buradan edindiğimiz birikimlerimizle bakım mühendisliği alanında bir eğitim planlaması yapıyoruz. Şu anda belli bir düzeye geldik. Yakın zamanda önce eğitimcilerin eğitimini tasarlıyoruz. Daha sonra da ders notları, araç gereç, eğitimlerin pratik ve teorik bilgilerle yapılması için gerekli olan laboratuvar, atölye, soru bankası gibi altyapıları hazırlayarak eğitim ve belgelendirme faaliyetlerine devam edeceğiz."

"Belgelerin Uluslararası Tanınırlığı Olacak"

Meşruiyet yaratıldığı takdirde bir şeyin ancak yerli yerine oturtulabileceğini vurgulayan Ali Ekber Çakar, bu alanda meşruiyet yaratmanın zorunlu olduğunu savundu. Bakı-

mın sadece makina mühendislerinin alanı olmadığını, disipline bir alan olduğunun altını çizen Çakar, birçok mühendisliğin bu disiplini bünyesinde barındırdığını işaret etti. Endüstri, işletme, uçak, havacılık, sanayi, üretim, makina gibi birçok mühendislik dalının Makina Mühendisleri Odası'nın bünyesinde toplandığına dikkat çeken Çakar, bu alanlarda yürütülecek eğitimler ve belgelendirme süreçleri hakkında şu bilgileri verdi: “Bu alanla ilgili belgelendirme ve eğitim faaliyetlerini Meslek İçi Eğitim Merkezi kanalıyla yürüteceğiz. Bu belgelerin ulusal ve uluslararası alanda tanınırlığı olacaktır. Çünkü biz aktif olan bir kuruluştuk. Bu alanda mesruiyet yaratmamız için aşağıdan yukarı doğru bir baskılamayı oluşturmamız gerekiyor. Fakat sadece bununla da yetinmeyeceğiz. Hukuki ve yasal anlamda mevzuatın oluşturulması için ilgili kurum ve kuruluşlarla ilişkiye de geçeceğiz. Bazı baskılar ve girişimler şu an yapılıyor. Ama tabandaki baskıyı arttırmamız sonucu üst kademe olayın farkına varabiliyor. Buna çok basit bir örnek vermek gerekirse; bir iş yerinde işverenimize planlı bakımın önemini kavratamazsanız, bakımdan ve işletmeden alacağınız faydayı, fayda-maliyet analizi ile ortaya koyamazsanız işveren sıcak bakmayacaktır. Ama siz doğru, planlı, programlı fayda-maliyet analizi yaparak bakım sonucu elde edeceğimiz faydayı gösterebilirseniz işletme sahibi sıcak bakacaktır. Bunu bir bütün olarak her alanda ve işletmede yaygınlaştırmamız gerekiyor.”

“Bakım İşlerinde Müteahhitleşme Var”

Ali Ekber Çakar'ın konuşmasının ardından mikrofon salona yöneltildi. Söz alan TÜPRAŞ İzmir Rafinerisi'nde Bakım Planlama Şefi olan Ekrem Engin Çelik, düzgün bakım yapılmasının çözülmesini istediği bir sorun olduğunu

nu belirterek, “Son İş Kanunu işverenin ve tesislerin asıl işleri dışındaki işlerin taşeronlaşmasına cevaz veriyor. Bu durumda bakım işlerinde müteahhitleşme var. Benim on yıllık gözlemlerime göre hizmet sektörü henüz istenilen kaliteye ve seviyeye gelmiş durumda değil. Aranılan vasıfta müteahhit bulmak zor. Aradığımızda da Ahmet, Mehmet sen gel gibi toplum ekiplerinin kurduğu bir müteahhitleşme ortaya çıkıyor. Onlarla yaptığımız bakım da istenen kalitede olmuyor. Güvenilir olmayan bir bakım tamamlanmış olabiliyor, tekrar başa dönebiliyoruz. Türkiye'deki hizmet sektörünün Avrupa'daki gibi istenilen seviyeye ve kaliteye çıkarılması için hem bizlerin hem de sektördeki diğerlerin neler yapması gerektiğini öğrenmek istiyorum” dedi.

Söz alan Ayhan Aktar da uzun yıllar İzmir Cevher Döküm'de Dökümhane Yöneticisi olarak çalıştığını, işletmelerde bakım bölümünün iş yükü fazlalığının söz konusu olduğunu belirtti. Özellikle ihracata bağlı olarak yıllık bakım programlarının genelde aksadığını ve gerçekleştirilemediğini söyleyen Aktar, “Periyodik bakımlarınız da bu şekildedir. Bu ölçüde bir işletmenin bakım bölümünde bulunması gereken insan kaynağı ne olmalı? Sonuçta işverenler bakımın önemini biliyorlar; ama işverenler bakım bölümündeki insan kaynağının minimumda tutulması için bir değerlendirme yapıyor. Bence özellikle ihracat yapan firmalarda asıl problem buradan kaynaklanıyor” diye konuştu.

“Kavramlar Sanayiye Yerleştirilmeli”

Prof. Dr. Mehmet Atılğan ise hazırlanan kitapların genelde okunmadığını ve atıldığını kaydederek, bilgi paylaşımı için yapılan bu toplantılara gereken ilginin gösterilmemesinden yakındı. Bakımın ne olduğunu anlaması için mühendisin patronunu getirmesi gerektiğini savunan Atılğan, “Ama sanayiden kimse yok. Bizim ülkenin genel kapsamında, bütününde bu bilgi paylaşımını yaymamız lazım. Burada bizlere görev düşüyor. Odaya düşüyor. Bu adamları zorla getireceğiz. Onların kurumlarına gideceğiz. Onlar gelmiyorsa biz gideceğiz, bu kavramları onlara yerleştireceğiz” dedi.

Hem kamuda hem de özel sektörde bakım mühendisi ve makine enerji müdürü olarak görev yapan bir dinleyici ise kamuda çalışırken karşılaştığı en büyük sorunun yedek parça temininde özellikle genel müdürlükten alınan parçaların kalitesizliği ve makineye uymaması olduğunu açıkladı. Yan sanayi parçalarındaki malzeme kalitesizliğinin ve parça ölçülerindeki hataların her zaman sorun olduğunu ifade eden dinleyici, Türkiye'de yedek parça üreticilerinin malzeme kalitesine ve ölçüdeki referanslara çok fazla dikkat etmemesinin mühendislerin orijinal yedek parça

takılmasında ısrarcı davranmalarına ve bunun da büyük miktarda dövizin yurt dışına çıkmasına neden olduğuna dikkat çekti.

“Bakımcılar İnisiyatif Kullanamıyor”

Başka bir dinleyici ise 36 senelik bir bakımcı olduğunu, üniversitede okurken 10 yıl Türkiye Elektrik Kurumu’nda, 26 yıl ise özelleştirilene kadar PETKİM’de idareci olarak çalıştığını, özelleştirmeden yedi ay sonra işlerine son verildiğini ifade etti. Bakımcıların inisiyatif kullanılmasında yetkili olması gerektiğini savunan dinleyici, kamu kurumlarında yedek parça alınacağı zaman ihale sisteminin devreye girdiğini dile getirerek şu noktalara dikkat çekti: “En ucuz mal kiminse onu alıyorsunuz, siz bir inisiyatif kullanamıyorsunuz. O malı alıyorsunuz beş bin saat çalışıyor. Başka bir mal aldığınız zaman bunun çalışma saatinin on bin, on beş bin gittiğini görüyorsunuz. İşveren bakım bir an önce bittiğinde kendisine büyük katkılar sağlayacağını bilir. Özellikle devlet sektöründe toplu sözleşme gereği mesailer fazladır. Bakımı bir saat önce bitirmek bile şirkete milyonlarca lira kazanç sağlayacağı anda ‘hayır, işçilere daha fazla para vereceğiz. Mesailerden keselim yarın davranalım’ diye yukarıdaki amirlerimizden baskı görüyorduk. Bakımcı eğer yetkilerini kullanabiliyorsa, şartnameyi düzgün hazırladıktan sonra yedek parçasını kendisi seçmeli. Mesaisini kendisi düzenlemeli.”

“Bakım Mühendisinin Prestij Sıkıntısı Var”

Denizli’de tekstil sektöründe bakım ve makineler konusunda yöneticilik yapan başka bir izleyici ise masa başı bakım mühendisliği yapmanın olumsuzluklarının başında işletmenin enerjisine, her türlü bakım ve yatırıma, makine alım satımına yeterince zaman kalmaması olduğunu belirtti. Küçük işletmelerde herkesin birbirini tanıdığını, sıcak ilişkilerin kurulduğunu ve bakımcının her işi yaptığını söyleyen dinleyici, “İlişkilerin sıcak olması da soğuk olması da hem iyi hem de kötü. Soğuk ilişkilerde makine yönetimi kendisine bir kişilik ve kimlik kazandırıyor. Bazı sıkıntılarda da sürecin uzamasına ve üretime makinenin geç girmesi dolayısıyla prestij kaybediyor. Bakım mühendisinin toplum gözünde ciddi anlamda prestij sıkıntısı var. Bakım mühendisliği çok güzel oturmuş bir tabir. Bakım mühendisini koşullandırmanın yolları buradan geçiyor, bunu da bir şekilde sağlamamız gerekiyor” dedi.

Sekiz yıldır bir Alman çamaşır makinası firmasında bakımcı olarak çalışan Deniz Işık, Almanya’da bir mühendis dört yılda mezun olmadığını, 7-8 yılı bulan eğitimleri boyunca iki defa firmalarda çalışarak staj tamamladıklarını anlattı. Bir yılda hazırladıkları diploma bitirme projesinde

de teorik bilgilerini kullanma imkânları bulduklarını söyleyen Işık, üniversiteyi bitirdiklerinde bu insanların hazır mühendis olduklarını, bu insanların hem mühendislik hem bakımçılık hem de dizayn yaptığını dikkat çekti. Olaya bu şekilde yaklaşırsa ortaya iyi sonuçlar çıkacağını savunan Işık, “Konuyu bitirdiğiniz zaman hem teorik hem de pratik altyapısı beraberinde oluşuyor. Üniversite ile MMO beraber bir program düzenleyebilir. Açıkçası benim dört yıllık mühendislik eğitimimden daha çok katkısı oldu aldığım uzmanlık sertifikasının” diye konuştu.

Kongre Bakım Kültürünün Oluşturulmasına Hizmet Ediyor

Salondan gelen görüşler ve sorular üzerine forumun sonunda bir konuşma yapan MMO Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber Çakar, Oda Yönetim Kurulu ve Denizli Şube Yönetim Kurulu olarak gelen görüşlerin değerlendirileceğini, kongrenin dinleyiciler tarafından dile getirilen anıların kalıcı hale getirilmesinde önemli bir işlev gördüğünü vurguladı. Bakım Teknolojileri Kongrelerinin her şeyden önce toplumda bir bakım kültürünün oluşturulmasına hizmet ettiğini savunan Çakar, Oda’nın Meslek İçi Eğitim Merkezi’nde konunun uzmanları ve bilim adamları ile bir araya geldiklerini ve bir müfredatın oluşturulduğunu açıklayarak, şöyle konuştu: “Bakım mühendisi kavramı eskiden tek bir dal üzerinde algılanırken, bugün çevre ve enerji yöneticisi ile ilişkili bir dal haline gelmiş durumda. Çünkü bakım mühendisliği demek, o işletmenin maliyetlerinin aşağı çekilmesi demektir. Yani makina daha düzgün çalışacak ve çalışırılığını devam ettirecek. Eğer arızalanırsa nereden arızalanacaktır gibi tedbirleri alıyorsunuz. Aniden ortaya çıkan bir arıza durumunda da çok hızlı bir şekilde ve en ekonomik maliyetle bu arızayı gideriyorsunuz.”

Sertifikası olan mühendislerin bu alanda çabalarını göstermelerinin önemine vurgu yapan Çakar, bu baskının hep birlikte yapılacağını ifade etti. Üniversitenin sertifika veremeyeceğini; fakat master ve doktora gibi lisansüstü eğitim ya da akademik bir program halinde konunun yürütülmesi gerektiğini işaret eden Çakar, Oda’nın da belgelendirme faaliyetini yapması gerektiğini açıkladı. Bakım mühendisliğinin müfredatta yer alması konusuna da değinen Ali Ekber Çakar, Oda’nın kimi üniversitelerle protokol yaptığını, buna göre haftanın belli günlerinde konunun uzmanlarınca çeşitli dersler verilerek özellikle pratik bilgi aktarımının sağlandığını ve öğrencilerin de gelecekte üyeleri olacakları Oda ile bu şekilde tanışma imkânları doğduğunu belirtti. Çakar, bakım mühendisliği konusuna da aynı şekilde üniversitelerle iş birliği çerçevesinde yaklaşılması gerektiğini savundu.

Güneydoğu Enerji Forumu 2009 gerçekleştirildi...

MMO'DAN ÜLKE YÖNETİCİLERİNE ÇAĞRI:

“YERLİ KAYNAK KULLANIMINA ÖNCELİK VERİN”

Güneydoğu Enerji Forumu'nda yapılan konuşmalar da Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynakları açısından zengin olduğu kaydedilerek, bu kaynakların kullanımının enerjideki dışa bağımlılığı azaltacağına vurgu yapıldı. MMO Gaziantep Şube Başkanı Ali Peri Türkiye'nin yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli bakımından oldukça zengin olduğuna dikkat çekerek, “Bu kaynaklara ivedilikle yönelmenin artık bir zorunluluk haline geldiğini söyleyebiliriz. Yeni ve yenilebilir enerji kaynaklarına yönelmenin ülkemiz için sağlayacağı kazanımlar tartışılmayacak kadar büyüktür” dedi. MMO Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber Çakar ise ülkeyi yönetenlere seslenerek, “Ülkemizi yönetenleri dışa bağımlı enerji politikalarının ortadan kaldırılmasına yönelik kamusal planlama ve kamusal üretimi esas almaya, yerli kaynak kullanımına öncelik vermeye davet ediyoruz” diye konuştu.

Güneydoğu Enerji Forumu 2009, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası ve Makina Mühendisleri Odası Gaziantep Şubeleri sekreteryalığında, 30-31 Ekim 2009 tarihlerinde Gaziantep'te düzenlendi.

Güneydoğu Enerji Forumu'nun açılış konuşmaları MMO Gaziantep Şube Başkanı Ali Peri, EMO Gaziantep Şube Başkanı Prof. Dr. Kemal Kıymık, MMO Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber Çakar, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Musa Çeçen, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürü M. Kemal Büyükmihççi, Gaziantep Milletvekilleri İ.Halil Mazıcıoğlu, Fatma Şahin, Adana Milletvekili Tacidar Seyhan ve Gaziantep Valisi Süleyman Kamçı tarafından yapıldı.

İki gün süren Güneydoğu Enerji Forumu 2009'da; “Türkiye Enerji Politikaları” ve “Enerji Verimliliği” başlıkları altında iki panel, “Yerel Enerji Kaynakları, Değerlendirilmesi ve Yaygınlaştırılması”, “Bölgesel Enerji Kaynakları ve Verimliliği” ile “Enerji Üretim Makina ve Ekipmanları” başlıkları altında da üç oturum düzenlendi.

“YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARINA YÖNELMEK ZORUNLU”

Forumun açılışında konuşan MMO Gaziantep Şube Başkanı Ali Peri, dünyada kullanılan enerji kaynaklarında en büyük payın yüzde 85-90 ile kömür, doğal gaz ve petrol gibi fosil yakıtlarda olduğunu, bu yakıtların rezervlerinin ise sınırlı ve tükenmek üzere olduğunu ifade etti. Petrolün 40-45 yıl, doğal gazın 60-70 yıl ve kömürün 240-250 yıl sonra tükeneceğinin çeşitli uluslararası kaynaklarda ifade edildiğini işaret eden Peri, nüfus artışının, modern hayatın getirdiği yeniliklerin, sanayi ve teknolojiye gelişmelerin enerji ihtiyacını hızla arttırdığını belirtti. Sınırlı enerji kaynaklarının dünya üzerindeki dengesiz dağılımının ve ülkelerin paylaşım hırslarının insanlığı yeni ve temiz enerji kaynakları bulmaya zorladığını kaydeden Peri, “Bu çerçevede bütün dünya güneş, jeotermal ve rüzgâr gibi alternatif enerji kaynaklarından mümkün olduğunca daha fazla faydalanmak ve mevcut enerji kaynaklarını verimli kullanmak üzere bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Hiçbir tehlikesi olmayan güneş, rüzgâr ve jeotermal enerji konusunda tüm dünyada birçok araştırma ve yatırım yapılırken, ülkemizde ise bu konularda çok geç

kaldığımızı görebiliyoruz. Ülkemizin, yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli bakımından oldukça zengin olduğunu ve bu kaynaklara ivedilikle yönelmenin artık bir zorunluluk haline geldiğini söyleyebiliriz. Yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmenin ülkemiz için sağlayacağı kazanımlar tartışılmayacak kadar büyüktür” diye konuştu.

“AR-GE Çalışmaları Yapılmalı”

Türkiye’de ithalata dayalı enerji kullanımının dışa bağımlılığı önemli ölçüde arttırdığını savunan Ali Peri, enerjiji ithal etmek yerine kendi öz kaynaklarımızla üretmenin ve enerjiji tasarruflu kullanmayı sağlayacak yeni teknolojiler geliştirmenin bir zorunluluk haline geldiğine dikkat çekti. Enerjiji tasarruflu kullanmanın sadece lambaları kapatmak veya az kullanmak gibi algılanmaması gerektiğini vurgulayan Peri, “Düşük enerji tüketimine sahip cihaz ve makinelerin kullanımına özen gösterilmeli, enerji tasarrufu sağlayan teknolojilerin gelişimi için gerekli AR-GE çalışmaları yapılmalı ve bu çalışmalara destek verilmelidir” dedi.

Peri, Makina Mühendisleri Odası olarak tarafsız olmadıklarını; ülkenin sanayileşmesinden, demokratikleşmesinden, bölünmez bütünlüğünden, özgürlükten, barıştan ve emekten yana taraf olduklarını vurguladı. Her etkinlikte konusunda uzman bilim adamlarını, teknik elemanları, kişi ve kuruluşları bir araya getirerek sorunların çözüm önerileriyle birlikte tespit edildiğini ve kamuoyuna duyurulduğunu işaret eden Ali Peri, düzenlenen etkinliklerde ele alınan konuların, önerilerin ve sonuç bildirgelerinin ilgililer tarafından dikkate alınmasını istedi.

“YERLİ KAYNAK KULLANIMINA ÖNCELİK VERİLSİN”

Forumun açılışında konuşan MMO Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber Çakar, enerjinin uluslararası siyaset ve ilişkilerde stratejik bir boyuta sahip olduğunu belirterek, hemen yanı başımızda Afganistan ve Irak’ta yaşanan insanlık dramlarının ana nedeninin enerji kaynakları üzerindeki egemenlik mücadelesi olduğunu vurguladı. “Bu mücadele öylesine kızışmıştır ki, ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi’nden bir senatör, NATO ittifakına dahil bir ülkenin saldırıya uğraması durumunda yapılacak müdahale ile ilgili ünlü 5’inci madde kapsamına enerji sorunlarının

da alınmasını önermiştir” diyen Çakar, enerjinin dünyayı sömüren emperyalizmin önemli bir gündem maddesini oluşturduğunu savundu. Bu nedenle enerji dahil bütün alanlarda dışa bağımlılığı ortadan kaldırmaya yönelik önerilerin oldukça önem taşıdığına dikkat çeken Çakar şöyle konuştu: “Ülkemiz yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları açısından oldukça zengindir. Sadece su, rüzgâr ve jeotermal kaynaklarımızdan elde edilebilecek kurulu güç olanaklarının iyi değerlendirilmesi ile ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını ciddi ölçülerde azaltması söz konusu olabilecektir. Oysa bugünkü durumda mevcut hidroelektrik potansiyelimizin yüzde 30’u, jeotermal potansiyelimizin yüzde 3’ü ve rüzgâr potansiyelimizin yüzde 1’i ancak değerlendirilebilmektedir. Güneş, jeotermal ve rüzgâr kaynaklarından enerji elde etmek için gerekli teknoloji ve ekipmanların büyük bir çoğunluğunun ülkemizde üretimi vardır. Ülkemiz bu alanlarda hizmet sunacak yetkinlikte mühendis ve teknik eleman birikimine de sahiptir. Bu noktada ülkemizi yönetenleri, dışa bağımlı enerji politikalarının ortadan kaldırılmasına yönelik kamusal planlama ve kamusal üretimi esas almaya, yerli kaynak kullanımına öncelik vermeye davet ediyoruz.”

Enerji Yönetiminde Başarının Yolu “Master Plan”da

Çakar, enerji anlaşmalarının ülke çıkarları lehine düzenlenmesi, elektrik enerjisi üretiminde ulusal ve kamusal kaynaklar ile yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ağırlık verilmesi, enerji verimliliğinin sağlanması ve ülke ölçeğinde meslek odalarının da içinde yer alacağı bir Master Plan uygulanması durumunda dışa bağımlılığın kırılacağını, elektrik fiyatlarının düşürülebileceğini ve enerji yönetiminin başarılı olabileceğini savundu. Güneydoğu Enerji Forumu’nun bölge açısından önemine değinen Ali Ekber Çakar şu noktalara dikkat çekti: “Güneydoğu Enerji Forumumuzun, bölgenin enerji kaynaklarının tespiti ve ülkemiz lehine değerlendirilmesi yönünde geliştireceği öneriler, ülke çapında yapılacak bir enerji, sanayi ve tarım planlaması açısından oldukça önem taşıyacak ve bölgemize büyük katkısı olacaktır. Forumun sesinin kamuda yankılanması ayrıca önem taşımaktadır. Elektrik ve Makina Mühendisleri Odalarımızın Gaziantep Şubelerinin düzenlediği etkinliğin bu açıdan karşılığını bulmasını ve verimli geçmesini diliyorum.”

TMMOB Batman Kent Sempozyumu düzenlendi...

“KENTİMİZ DE GELECEĞİMİZ DE ÇOCUKLARIMIZINDIR”

TMMOB Batman Kent Sempozyumu, 31 Ekim-1 Kasım 2009 tarihlerinde Yılmaz Güney Sinema Salonu'nda düzenlendi. “Kentimiz de geleceğimiz de çocuklarımızdır” sloganıyla gerçekleştirilen sempozyumun açılış konuşmaları TMMOB Batman İKK Sekreteri Süleyman Noyan, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı ve Batman Belediye Başkanı Necdet Atalay tarafından yapıldı.

Sempozyumda Başkanlığını Oda Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Tahsin Akbaba'nın yaptığı Altyapı ve Ulaşım başlıklı oturumda Oda Genel Sekreteri Ali Ekber Çakar “Batman’ı Bölgeye Bağlayan Yollar, Ulaşım, Kentleşme Politikaları” başlıklı bir sunum yaptı.

İnsan Odaklı Yaklaşım İhtiyaç Var

TMMOB Batman İKK Sekreteri Süleyman Noyan, sempozyumun 31 Ekim 2006'da yaşanan sel felaketinin üçüncü yıldönümüne denk geldiğini hatırlatarak, “11 insanımızın ölümü ve onlarcasının yaralanması ile sonuçlanan ve 63 bin kişinin etkilendiği bu büyük felaketin üzerinden üç yıl geçmiş olmasına rağmen İluh deresi boyunca var olan evler hâlâ boşaltılamamış ve uygulanabilir bir proje yürürlüğe konamamıştır. Kısa süre önce İstanbul'da yaşanan

sel felaketi aslında Batman'daki yaklaşımın Türkiye'nin geri kalanından farklı olmadığına en açık göstergesi. Şunu özellikle belirtmeliyiz ki; Türkiye artık yara sarmakla sınırlı bir yaklaşım yerine, önleyen, zararı en aza indirgeyen, insan hayatını korumayı başlıca amaç sayan, insanın sağlıklı yaşamasını asli amaç haline getiren, odağında insan olan bir yaklaşıma ihtiyaç duymaktadır” diye konuştu.

Yerel Yönetimlere Halkın Katılımı Sağlanmalı

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, kentlerin arzulandığı biçimde yaşatılması için TMMOB'nin farklı seçenekler sunmayı bir sorumluluk olarak gördüğünü belirterek, “TMMOB, kentlerimizde var olan sorunların aşılması, sağlıklı kentsel çevrelerin oluşturulması ve kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi doğrultusunda, toplumun büyük bölümünü dışlayan, halkın katılım ve denetimine kapalı yerel yönetim biçiminin aşılmasını, kent halkının ve meslek örgütlerinin demokratik katılımı ve denetimini sağlayacak bir anlayışın geliştirilmesini, öncelikli ve temel gerek olarak görmektedir” dedi. Türkiye'nin 72'nci ili olan Batman'ın sorunlarının Türkiye genelindeki kentlerin sorunlarından çok farklı olmadığını kaydeden Soğancı şöyle konuştu: “Batman göçle büyüyen bir kent ve göçün getirdiği

çarpık yapılaşma da en önemli sorunlardan biri. Son dönemde kentin modern bir görünüm kazanması için çalışmalar yürütülse de bu çabaların geliştirilmesi gerektiği ve daha yapılması gereken birçok işin olduğu ortada duran bir gerçektir.”

Batman Belediye Başkanı Necdet Atalay da ilk defa düzenlenen sempozyumun önemine değinerek, bu beş yılı önümüzdeki yüz yıllık kenti yaratmanın ve böyle bir kentin temelini atmanın süreci olarak değerlendirdiklerini söyledi.

Bölgeler Arasında Önemli Farklar Var

Batman Kent Sempozyumu'nda "Batman'ı Bölgeye Bağlayan Yollar, Ulaşım ve Kentleşme Politikaları" başlığı altında bir sunum yapan Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber Çakar, ulaşım politikalarının kentleşme, sanayi ve tarımsal yapı, coğrafi konum, bölgesel sosyo-ekonomik gelişme politikalarıyla bağlantılı bir konu olduğunu ifade etti. Türkiye'de ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyiyle altyapı olanakları açısından bölgeler arasında önemli farklar bulunduğu dikkat çeken Çakar, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin bölgesel sanayi göstergeleri açısından bütün bölgeler arasında beşinci ve altıncı sıralarda yer aldığını belirtti. Batman'da madencilik sektörünün istihdama büyük etkisinin olduğunu kaydeden Çakar, ilde çalışan her beş kişiden birinin ham petrol çıkarımı alt sektöründe çalıştığını; yoksulluk, sağlıksız kentleşme ve altyapı eksikliğinin yıllardan beri çözülmemesi nedeniyle sorunların bugünlere taşındığını vurguladı.

Ulaşımında Planlama Zorunlu

Günümüzde yeterli ve çağdaş ulaşım hizmeti olmadan sosyal ve ekonomik hayatı canlı ve dinamik tutmanın mümkün olmadığını işaret eden Çakar şöyle konuştu: "Hızlı ve çarpık kentleşme, sanayileşme ve nüfus artışının beraberinde getirdiği olgular, ulaşım ve trafik sorunlarına da yansımaktadır. Ulaştırma kendi başına bir ekonomik faaliyet olduğu gibi diğer sektörlerle yakın ilişkisi olan ve bu sektörleri olumlu yönde etkileyen bir hizmet sektörüdür. Bu hizmetin üretimi ve topluma sunumu aynı anda olur. Bu hizmetin ihtiyaç duyulduğunda kullanılmak üzere depolanma olanağı bulunmamaktadır. Diğer bir ifade ile bütün ihtiyaçlar, kaynaklar, ilişkiler doğru planlanarak değerlendirilmek durumundadır. Hareket ve hareket güvenliği olarak da tarif edilen ulaşım arz ve karşılığı olan talep doğru tanımlanmalıdır. Ulaşım arz ve karşılığı olan talep hayata geçirilirken bir ulaşım planlaması ve politikası olmalıdır. Ulaşım planlamasının ana hedefi; gelişen kentlerde ve kentler arasında insan, araç ve eşyanın en kısa sürede, konforlu, ekonomik, emniyetli, çevre problemi yaratmadan, taşıma kolaylığı sağlayacak ve ulaşım alanında otomotiv sektörü ve petrol kaynaklı dışa bağımlılığı azaltacak politikalar oluşturmak olmalıdır."

Trafiğin Toplumla İlişkisi Bir Kültür Sorunu

Ulaşımında ekonomik etüt, koordinasyon ile yeterli alt ve üst yapının oluşturulmasının esas olduğunu savunan Ali Ekber Çakar, çevre ve ekonomik kaynakları doğru kullanılarak güvenli hareketliliği sağlamanın, plan hedeflerini doğru hesaplayıp hedeflerde sapmaları asgariye indirmenin ve buna denk düşen doğru anlayışı hayata geçirmenin birinci derecede önem taşıdığını belirtti. Son dönemlerde demir yolu taşımacılığındaki hızlı tren uygulamasının ve demir yolu altyapısının yenilenmemesinin, büyük kentlerde gündeme gelen tünel geçişlerinin, alt ve üst geçitler gibi palyatif düzenlemelerin Türkiye'de sorunun ciddiyetinin hâlâ kavranmadığının ve güvenlik kaygılarının problem olmaya devam ettiğinin bir göstergesi olduğuna işaret eden Çakar, "Toplum ve onun içinde büyüyüp gelişen bireyin tavır ve davranışlarında geçerli olan, trafikle ilgili davranış kalıpları eğer trafik kurallarıyla çelişiyorsa bu çelişkiler arasında kazaların artması kaçınılmazdır. Trafiğin toplumla olan ilişkisini bir kültür sorunu olarak ele almalıyız. Açık ve kapalı otoparkların yapılmadığı, tüm kentin cadde, sokak ve yaya kaldırımlarının adeta işgal edildiği, akan trafiğin durma noktasına geldiği günümüz kentlerinde araç ve yaya trafiğini birbirinden ayırmalıyız. Bu noktada İsveçli Profesör Pall'ün '*Milletlerin medeniyet seviyesi kaldırımların yüksekliği ile ters orantılıdır*' sözünü aktarmak istiyorum" diye konuştu.

Gelişmiş Ülkelerin Önceliği İnsan

Gelişmiş ülkelerde bireysel ulaşımın yükselişine karşın toplu taşımacılık politikalarının öne çıkarıldığını ifade eden Çakar, otomobilsiz yaşamı düşünmeyen sanayileşmiş Batılı ülkelerin otomobil trafiğinin sürekli talep ettiği yolları ve katlı kavşakları inşa etmeyi terk ettiklerini ve bu ülkelerin motorlu taşıt trafiğinin sınır tanımayan isteklerini karşılamak için kaynaklarını sorumsuzca sarf etmediklerine dikkat çekerek, "Mevcut yolları en verimli ve çevreye en az tahribat verecek şekilde araçlara değil, insanlara öncelik vererek planlamaktadırlar. Özellikle kentler içinde trafiğin akışı için katlı kavşaklar yapılmakta, tersine yaya geçişleri ve kavşaklardaki sinyallerle trafiğin genel hızı ve hareketi daha kolay ve bilinçli bir şekilde planlanmaktadır" dedi. Türkiye'de yük ve yolcu taşımacılığındaki taleplerin tüm ulaşım çeşitlerini kapsa-

Katlı Kavşaklar Terkedilen Bir Yaklaşım

“Bir kentin ulaşım ana planı o kentin mekânsal yapısını tamamlayan nazım planına uyumlu ve paralellik göstermek durumundadır” diyen Çakar, bu uyum ve paralellik sağlanmadığı durumlarda kentsel gelişimin getirdiği sıkıntılar ve sıkışıklıkların çoğu kez altyapı eksikliği olarak tanımlandığını dile getirdi. Diğer yandan mevcut ulaştırma sistemi kapasitesini en verimli şekilde kullanmak gerektiğini vurgulayan Çakar şöyle konuştu: “Günümüzde trafik tıkanıklığının temel nedenlerinden biri mevcut kapasitenin etkin bir şekilde kullanılmamasıdır. Kent merkezlerinde yapılacak katlı kavşaklar ve alt-üst geçitlerle motorlu taşıtların birkaç noktadan durmadan geçmeleri sağlandığı için trafik sorununun çözüleceğini sanmak ulaşım ve trafik konusunu, ihtiyaçlarını hiç anlamamaktır. Kentlerde ortaya çıkan ulaşım sorunlarını sadece trafik sıkışıklığı boyutunda görmek ve bu sorunun çözümünü birkaç katlı kavşağa yatırım yaparak çözmeye çalışmak, konuyla ilgili uzmanların ve bilim adamlarının yıllar önce terk ettiği bir yaklaşımdır. Bilim adamları ve uzmanlar; ısrarla, tek tek kavşakları rahatlatmakla trafik sıkışıklığının çözülemeyeceğini, bir kavşakta köprü ile çözülen tıkanıklığın ileri kavşakta daha güçlü olarak ortaya çıkacağını ve bu tıkanıklığın bu yeni kavşağa daha yoğun bir şekilde taşınacağını anlatmaktadırlar. Katlı kavşakların genelde kent dışındaki trafik kesişmeleri için geçerli olduğu, araçlara değil, insanlara ait olan kentsel mekânlarda katlı kavşakların çözüm olmadığı yaklaşımı, bugün dünyada yaygın bir şekilde benimsenmekte, kent merkezlerinde ulaşım sistemi bir bütün olarak değerlendirilmektedir. Eleştirdiğimiz düzenlemelerde ise motorlu araç trafiğinin akışı hızlandırılırken, kentin doğal ve tarihi yapısının nasıl tahrip edildiğinin muhasebesi yapılmamaktadır.”

Politikalar Değişmeli

Bu politikalar devam ettiği sürece trafik kazalarında azalmaların olmasını, çevre kirliliğinin, enerji ve zaman kaybının olmamasını, ulaşım sistemleri arasında planlanmış, projelendirilmiş sistemlerin kurulmasını ve koordine edilmesini beklemenin hayal olduğunu savunan Ali Ekber Çakar, ulaşım sistemlerinin birbiriyle rekabet etmeyen, tam tersine tüm alt sistemlerin en ekonomik, en uygun ve birbirlerini tamamlayacak şekilde kullanıldığı bir sistem olarak görülmesi gerektiğinin altını çizdi. Bir ülkenin kalkınmasının, ekonomik ve sosyal gelişmesinin ancak birbirleriyle uyumlu ve iyi işleyen alt sistemlerden oluşmuş bir ulaşım sistemi eşliğinde sağlanabileceğini işaret eden Çakar, sorunun çözümü için şu önerileri dile getirdi: “Hem ulaşımda güvenlik problemlerini azaltmak, hem de artan trafik talebini daraltmak için kentler arası ulaşım ile kent içi ulaşımın entegrasyonu sağlanmalı, kentsel ve kentler arası ulaşımda toplu taşımacılık projeleri hayata geçirilmelidir. Kentsel imar uygulamaları ulaşım politikaları ile örtüşmelidir. Kentsel ulaşımdaki politikasızlık ve plansızlık ile kötü trafik yönetiminden kaynaklanan kaoslar çözümlenmeli, bu kaostan dolayı oluşan iş gücü ve zaman kaybı önlenmelidir. Kentsel alanlarda hiç yaşam hakkı tanınmayan yayalara ve yaya güvenliğine yönelik yeni tedbirler alınmalı, yaya güvenliği sağlanmalı, yaya yürüyüş bölgeleri oluşturulmalıdır. Kara yolu, hava yolu, deniz yolu ve demir yolu ulaşım politikaları ülke genelinde ve yerel bazda birbirleriyle entegre ve bütünlüklü olarak planlanmalı, kentlerin tarihsel ve kültürel dokusu, çevre ve ekonomik boyutlar dikkate alınarak uygulanmalıdır. Ulaşım politikaları oluşturulurken uzun ve kısa erimli hedefler öngörülmeli ve buna uygun planlama yapılmalıdır. Bu hedeflerin uygun stratejileri ve kapsamlı bütçesi olmalıdır. Bu hedefler belirlenirken tüm toplum kesimlerinin görüş ve katkıları sağlanmalı ve bu alanda toplumsal konsensüs oluşturulmalıdır. Kentlerin kaderini etkileyecek büyük projeler tartışmaya açılmalı, meslek odalarının, üniversitelerin ve bu konularda faaliyet gösteren meslek örgütlerinin görüşleri alınmalı ve karar süreçlerine katılmaları sağlanmalıdır. Kasıtlı ve yanlış uygulama yapanlar hakkında verilen yargı kararları mutlaka uygulanmalıdır.”